

SZERDA, 1943 december 20.

ELLENZÉK

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár,
Jókai-u. 16., I. Telefon: 11—09. Nyomda: Egye-
tem-u. 8. Telefon: 29—23. Csekk száma: 72056

ALAPITOTTA:
BARTHA MIKLÓS

Kiadótulajdonos: „PALLAS SAJTOVÁLLALAT”
Rt. Kolozsvár. Előfizetési árak: 1 hóra 4.30 P.
negyedévre 12.40, félévre 24.80, 1 évre 49.60 P.

BERLIN:

A nyugati acélfal az inváziós hadsereg halálfalává lesz Súlyos elhárítóharcokban fogják fel keleten a Szovjet óriási támadásait a németek Amerika inváziós célokra nem hajlandó Angliánál több embert bevetni

Az elmúlt nap folyamán a keleti harctéren illetékes német katonai körök kijelentése szerint bizonyos enyhülés állott be. A feszültség alábbhagyása részben az ellenséges támadások bevésségének csökkenésével következett be, részben pedig, mint azoknak a katonai rendszabályoknak immár érezhetővé vált következménye, amelyeket a német vezérkar az ellenség akcióinak kiegyensúlyozására léptetett életbe és amelyek most az arcvonalalkálásra érezhetően kihatnak.

A keleti arcvonalnak ezidőszáig két súlypontja van, az egyik Zsitomirtól keletre elterülő térség, a másik pedig a vitebszki szakasz. Itt az oroszok hétfőn is erős gyalogos és páncélos kötelékekkel támadtak, de támadásaikat a német csapatok kemény harcokban felfogták, vagy visszaverték. A kirovgrádi szakaszon a németek újból megkezdtek támadási tevékenységüket. Rjesicánál a németek támadásaikkal megjavították állásaikat.

Az olaszországi harctéren Ortona kiürítésén kívül hétfőn nagyjában csak helyi jelentőségű harcok voltak. A légitevékenység a kedvezőtlen időjárás miatt hétfőn meglehetősen lankadt. Ellenséges repülőgépek a Német Birodalom területére sem nappal, sem éjjel nem repültek be. A Scharnhorst csatahajó elsüllyesztéséről e pillanatban részletek még hiányoznak. A német birodalmi fővárosban hiányzanak adatok az ellenség által elszenvedett veszteségekről is. Egy angol közlés szerint az elvesztett repülőgépek száma 42, de több rombolót is a tenger fenékeire küldött a Scharnhorst, még mielőtt saját sorsa beteljesedett volna.

II.

A Wilhelmstrasse kedden állást foglalt az ellenség inváziós terveivel szemben. Az invázió politikai előkészítése és az ezzel kapcsolatosan kifejtett propaganda együtt halad a katonai előkészületekkel. Rámutatnak arra, hogy a legutóbbi 24 óra alatt mintegy husz oldalt kitevő információs anyag tárgyalja az invázió kérdését és mind angol és amerikai forrásból származnak. Eisenhower nem kisebb dolgot jelentett ki, mint azt, hogy 1944-ben meg fogja nyerni a háborút. Másrészt nem hiányzanak olyan hangok sem, amelyek óvatosságra intenek a nagyhangu kijelentésekkel szemben.

Német részről — jelentették ki a Wilhelmstrassen — természetesen teljesen tisztában vannak az ellenség nagyarányú inváziós előkészületeivel. Az invázió bekövetkezését bizonyosra veszik, nem csupán az angolszász kijelentések miatt, hanem főleg azért, mert azt Sztalin követeli és az Sztalin számára katonai szükségszerűség. Ebből a német hadvezetőség magától értetődően le fogja vonni a szükséges következtetéseket és megteszi a számára szükséges ellenintézkedéseket.

III.

A Nacional Zeitung washingtoni jelentése szerint angolszász körökben Roosevelt karácsonyi beszédének az a része keltett különösen figyelmet, amely szerint a szövetségeseknek nincs szándékukban a német népet rabszolgává tenni. Rooseveltnek ezeket a kijelentéseit Washingtonban általában a feltétel nélküli megadásra vonatkozó követelés enyhítésének tulajdonítják. A nyilatkozat megerősítette a kairói és a teheráni értekezlettel kapcsolatban a Németországgal szemben tanúsított szövetséges magatartásról szóló híreket és áthidalta az angolszász hatalmak korábbi, a feltétel nélküli megadásra vonatkozó követel-

éseit. A közölt felmerült ellentéteket. Ez volt az első eset, hogy Roosevelt mérsékeltebb formában beszélt a feltétel nélküli megadás követelményeiről. A svájci lap szerint angolszász körökben az a benyomás merült fel, hogy elejtették a feltétel nélküli megadás követelését.

IV.

A karácsonyi ünnepek alatt elhangzott beszédek között a finn lapok kiemelik a pápa szövegét és Roosevelt beszédét. Az Ilta Sa-

nomat sajnálkozását fejezi ki, hogy a kormányelnök szövegében batástanannak látszik a pápa békére és jóakaratra hívó karácsonyi szövege, bármennyire is áthatja azt a közönségi szellem.

Különösen nagy bálát illeti a pápát ama megállapításáért — írja a finn lap —, hogy a halálom célja az emberiség oltalmazása és nem megsemmisítése kell hogy legyen.

Roosevelt beszédéből a finn sajtó a feltétel nélküli megadástól való eltekintésre következtet. A Hufvudstadsbladet szerint Amerikában nyilvánvalóan szükségesnek tartják a

kairói és teheráni értekezlet után elszórt nyilatkozatok enyhítését. Roosevelt beszédében igennel válaszolt arra a régóta vajdó kérdésre, hogy vajjon békében csak a győztes nagyhatalmak számára vannak-e élelletbetségek, vagy pedig a nemzetek összessége részesülhet majd a béke áldásaiban. Ha Roosevelt szavaival élve, minden nemzet jogát a szabadsághoz aszerint bírálják el, hogy milyen mértékben kész az illető nemzet szabadságért harcolni, akkor a finn nemzet valóban szígyenelt nélkül áll a szabadságra méltó nemzetek sorában — fejezi be cikkét a finn lap.

Berlin:

Az atlanti acélfalból halálfal lesz

BERLIN, december 20. (Bud. Tud.) Német katonai megfigyelők, akik ismereteseke óvatosságukról és megbízhatóságukról, az utóbbi időben nyíltan beszélnek a nyugati invázió lehetőségéről. Ezzel kapcsolatosan rámutatnak arra, hogy az atlanti fal elég erős ahhoz, hogy a támadók számára halálfallá váljék, amely előtt majd az elesettek tömegei halmozódnak fel. A szövetségesek táborában eszközölt különböző kinevezéseket és változásokat Berlinben figyelemmel kísérik. Eisenhower tábornokot, mint az európai szövetséges hadsereg főparancsnokát, az invázió első embereként emlegetik.

A német hadijelentés:

Vitebszknél a szovjet áttörési kísérletei összeomlottak

BERLIN, december 29. (MTI.) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának:

A véderő főparancsnoksága közli: Vadászpilóták a kercsi tengerszorosban elsüllyesztettek egy szovjet gyorsnaszadót.

Dnyepropetrovsktól délnyugatra és Kirovográdtól délre ellenlökésekkel visszaverték a szovjet csapatok támadásait. Saját támadásaink Kirovográdtól északra kedvezően alakulnak.

Zsitomir harci térségében tovább tartott az ellenség erős nyomása hétfőn is. Husz ellenséges páncélost megsemmisítettünk.

Rjesicától északnyugatra csapataink ellenséges ellentámadások visszaverése után megjavították állásaikat.

Vitebszk harci térségében a szovjet csapatok ismételt áttörési kísérletei el-

keseredett harcokban összeomlottak. Saját ellentámadásaink az ellenséget több helyen visszavetették.

A Zslobintól délre lezajlott eredményes elhárító harcokban kitüntette magát a thüringen—hesseni gépesített gyalogsági hadosztály von Oriols gróf altábornagy vezetésével.

A délolaszországi arcvonalon a nyugati szakaszon csak helyi jelentőségű harcok folytak. Venafrotól északra nagy túlerőben lévő ellenséges erők támadása következtében súlyos harcok után elvesztettünk egy magaslatot.

Ortona szakaszán csapataink — miután az ellenségnek a legutóbbi napok elkeseredett harcaiban a legnagyobb veszteségeket okozták emberben és hadianyagban — kiürítették Ortonát és közvetlenül a várostól északnyugatra újabb állásokban helyezkedtek el.

kötélkek egész napon át megvédelmezték állásaikat Ortona északi részében, San Nicolánál, valamint Villa Grandenál, mint már, a karácsonyi ünnepek alatt is, a kanadai és az indiai csapatok támadásaival szemben. A németek hétfőn Ortona romjaitól délre, valamint Villa Grandenál olyan súlyos veszteségeket okoztak a támadóknak, hogy a kanadaiak este felé kiváltak a csatából és indiai tartalékokkal váltották fel őket. A teljesen végrehajtott harci feladatok után a német védők a birodalmi csapatok által nem zavartatva helyezkedtek el az Ortona—San Nicola—Villa Grandetól nyugatra előkészített állásaikban. Az angol—amerikai csapatok nagyon csekély terepnyereséget értek el, amely a legesekélyebb lehetőséget sem nyújtja Montgomerynek tervezett áttörése megvalósítására.

A franciák is részt akarnak venni az invázióban

LISSZABON, december 29. (MTI.) A brit hírszolgálat algériai különjelentésben közli azt a hivatalos bejelentést, amely szerint a francia felszabadítási bizottság megszavazta a szövetségesekkel egyetértésben tett rendszabályokat, amelyek a francia haderőknek az európai hadműveletekben való részvételéről szólnak.

Japán repülők ismét támadják Chittagongot

TOKIÓ, december 29. (MTI.) A Német Távirati Iroda közli: Mint a Domei-iroda az egyik burmai támaszpontonról jelenti, a monsum-időszak lezárulása óta válogatott japán vadász- és bombázórepülőgépek már másodízben támadták meg Chittagongot és felgyújtottak egy, a kikötőben horgonyzó ötezer tonnás szállítóhajót. Ugyanakkor bombázóporral árasztották el a kikötőberendezéseket és a raktárakat.

Amerika nem ad több embert az invázió céljaira, mint Anglia

LISSZABON, december 29. (MTI.) Mint a brit hírszolgálat Washingtonból jelenti, Wheeler szenátor a hétfői sajtóértekezleten kijelentette, hogy az Egyesült Államoktól nem lehet több embert követelni a tervezett nyugateurópai invázió számára, mint Nagybritanniától. Az amerikai kormány — mondotta — könnyelmű szerencsejátékba kezd, ha a Csatornán keresztül támadásra több csapatot küld, mint Nagybritannia.

A németek erősen tartják az olaszországi arcvonalat

BERLIN, december 29. (MTI.) A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti a délolaszországi harcokról:

A mignano—cassinói országtúllól északra az Appennineken és az adriai parti szakaszon a legutóbbi napok harcainak gyújtópontjain hétfőn is továbbtartottak az élénk és helyenként heves harcok. Mignano térségében meg-

híusultak az amerikaiak újabb előretörési kísérletei. Venafrotól északra az Appenninek magas hegyeiben a marokkói kötelékeknek a német biztosító vonalak ellen intézett támadásai során jelentős vérvesztéseket kellett fizetniük. Csak ebben a térségben az 5. amerikai hadsereg legalább három hadosztályát verték szét. A partvidék közelében a német

SZABÓ ENDRE:

Etéd — a legendák s a valóság világa

ETÉD, december 29. (Az Ellenzék ki-küldött munkatársától.)

— A székelyeknek nincs egyebe, csak ez a székelység... — oktatott a bakról a derék Deák Lajos, akinek apró székely lovak lassan kocogtak a hideg decemberi reggelen az etédi hágra.

— De az aztán van... — állapította meg büszkén s elhallgatott. Egy szót sem szökött, mint „aki nem hiszi, járjon utána” felsőbbrendű álláspont megtestesítője lenne.

Döcögő szekéren a való és a mese aranyzárai közt érkeztem a tetőre. Innen beláttam a Firtos-patak menté. Olyan volt, mint amilyennek elmesélték. Széles dombsíkokon — mély völgyek mentén apró játékalvak, melyeket mintha pajkosságból egy gondtalan kéz szórt volna széjjel. Lakói lelkületét pedig a természet szépségei, a csörgedező patakok, a pacsirta dala s az égre nyúló hegyek fogékonnyá tették a szépre.

Hímes fonállal töltik ki életüket, hogy enyhítsék székelységüket...

Ezt bizonyítja az, ahogyan magyarázzák településüket. Alapításukra vonatkozólag biztos adatunk nincsen, de kitölti a házhoz a székely nép képzelete s oly szép mondához köti, hogy az idegent inkább meglejt, mint száraz évszám vagy tudományos következtetés.

És ez pedig még akkor, amikor homioglásra indultak a székelyek. Jenő törzsfőnök a foglalás után birtokait fel akarta osztani gyermekei között s amikor a mai Enlakához ért, így szólt: „Itt én lakom”, ez a mai Enlaka, melyet még nem régen is Jenőlakának, Jenőlakának hívtak. Tovább menve, így szólt legnagyobb fiához: „E téd” s ezen a helyen áll ma Etéd. Következő fiának azt mondta: „Legyen a tiéd e kis mód”, leszármazottai laknak ma Kismódon. Harmadik fia azonban nyugtalankodott, amint a határt járták, de az apa lecsillapította: „Ne félj, hozzad ez szőlők má” s letelepítette a mai Szolok mába. Legkisebb fia nyugodtan várta apja döntéseit, aki meg is kérdezte: nem nyugtalankodik? Mire azt felelte a fiú: „nekem is adj, ha akarsz” s így övé lett Atyha.

A szabadság gyermekei

A mese azonban mese marad. Bizonyos az, hogy egyike legrégibb településeinknek. Történetét keresztül-kasulsovi a szabadság utáni vágy. A XVI. századig biztos adat alig van Etédre vonatkozóan, de ekkor már gazdag községnek kellett lennie, mert a fejedelem, János Zsigmond, a székelyek féktartására építendő várak, a Székely támad és a Székely bánja, költségeire hatalmas adót fizettetett. Nem sokára fejedelmi birtok lesz: Báthori Zsigmond a küllőmegyei főispánnak, Apaffy Mihálynak adományozza. 1678-ban már templomot építenek. Bécs és Konsztantinápoly csatolásai elől Rákóczi zászlói alá menekülnek. „Etéd első falu lévén, fele csalog- és lovaskatonákat adott a fejedelem hívségére, szabadságának megtartásáért” — vallja Rigó Mihály egy perből kifolyólag.

A természeti csapások sem kimélik a

Firtos-vidékét. Tűz és döghalál pusztítja a székelységet, akik rendületlenül állnak öröklökök. Ennek dacára fizették a lelketlenül kirótt adókat.

Megmozdul azonban ismét a nép, amikor a haza veszélyben forog. Tömegesen vesznek részt a szabadságharc hősi küzdelmeiben. Bem alatt is sokan harcoltak s bizonyára azok közé tartoztak, akik megszerették vele a székelyeket. Petőfi írta:

Bokrétát tűznek kalapjaik mellé
s dalolnak a harc mezején.

S hogy a községnek teljes legyen di-csősége, ott küzd a férje oldalán a legen-

Maga a császár is, vegye le süvegét

A mese éltető elemük. Dus képzeletükben úgy terem, mint jó földben a buza. S úgy csobog belőlük, mint a bővizű forrás.

Igy elevenedik meg egyik helyi vonatkozású költő alkotásuk, a késő éjszakai órákban, poharazgatás közben:

Balázs Ferenc vala etédi kapitány,
ővé volt Küllő's a falvak, mind a hány.
Retentő hatalmas, nagy is ő kigyelme,
De nálánál nagyobb a hívságos lelke.
Zsarolta a népet, káromolta Istent;
Nem ismert el senkit, se égben, se itt lent.

Szerethette-e valaki Balázst, aki az ördöggel cimborált, hogy fényes kastélyt építsen magának:

Olyan lüszke várat, tündéri palotát,
Hogy az egész világ elszégyelje magát.
Pa volat szín márvány legyen a ház fala,
Nehéz vert ezüsthöl a három kapuja,
Gyémánt- és rubintból a kapu kilincse,
S mosdatlan kezekkel senki ne érintse.
Sok színű téglával kirakott tornácra
A török próféta is meztüláb járjon.
Kövesse meg magát, aki oda belép,
Maga a császár is vegye le süvegét.

A jobbágyok hulltak a teher alatt, míg egy sem maradt, ki építse a tündéri lakot. Balázs Ferenecnek pokoli ötlete támadt:

Ahol Vergilius, Kisfaludy és Jósika emléke él

Költői lelkületüket megszépíti még a vendéglátás szívélyessége. Kőváry mondja valahol, hogy „az etédiek a vendéget megbetegítik jószágukkal”.

Csodálkozhatunk-e, ha jeles költők ihlettek közöttük...?

A valóság megint a mesébe ful. Nem messze a község határáról római castrum falai porlanak. Fenn maradt a monda, hogy Vergilius is ezt választotta volna száműzetése helyéül. És itt gondolkodott volna az arany szabadságról...

De tény azonban már az, hogy Kisfaludy Sándor 1792-ben ide vonult be zászlósnak. A Gedő-kuria kertjében ma is kis fatető védi szétől és víztől azt a megcsontult almafa-rönköt, mely alatt Himffy szerzője szívesen időzött.

Még 1750-ben történt, hogy Etédre vezényelték a Sándor Lipót-huszárokat a nagy kőkaszányába, amit 1860 körül bontottak le. Ennek a századnak volt

deák Deák Sámuelné Csizsér Katalin, aki nem egy ütközetben vett részt, a többi között Szeben ostrománál. Az öregek még ma is emlékeznek az egykori délceg asz-szonyra, amint közöttük tipeggett, már mint vén anyóka, — letűnt nagy időknél élő emléke — mesélgetve a „magyar világban” átélte kalandjait.

A XIX. században nagy fejlődésnek indult a község. Iskolát alapítottak; dullói és járásbírósi székhely lett. Önmivel-sükre már 1837-ben olvasóteremmel állott rendelkezésükre...

A székelyeken ma is látszik, hogy „előbbre valók” érzik és tudják őseik érdemeit...

„Vigy el az ördög mennyből jussom,
Csak ez a kastély fedél alá jussom.”

Az alkut megbánás követte. Hiába állt a drága kastély, az ördög a felszentelés dinom-dánoma után jelentkezett jussáért. Ekébe fogta a kapitányt és vele egy hosszú árkot szántatott, amelynek még ma is Ördög-árka a neve.

Sok babonás banya ijedt arccal dörmög:
„Etédi kapitányt megszállta az ördög”.

Ihol ni, egy reggel amint rátaláltak,
Maguk az öregek is majd kővé váltak.
Mert a fordulóán, a nagy bástya alján
Holtan feküdt Balázs, etédi kapitány.
Szomorú sorsában tanulságot lát a nép.

Pontos megjegyzéssel végzi történetjét:

És igaz am mindaz, mit most elbeszéltem.
Megtörtént egy szállig, meg am noha régen,
Ezerhátszázkilenc volt az esztendeje
S Küllő völgyén van sok emlegetője.

S van e költőibb kép, mellyel véget érhetne a legenda?

K'sőbb rátaláltak a roppant ekére,
Mellyel Balázs szántott s megvasaltak
véle

Kilenc nagy szekere, úgy, hogy jobb se kellett
S azonfelül még egy fejszere is kellett.

parancsnoka Hertelendy Miklós alezre-des, Kisfaludy Sándor nagybátyja.

A fiatal zászlós életében határjelző itt tartózkodása. Eljárt a fonókba, résztvett a fiatalok mulatásaiban, játékaiban s meglejtette a hallott telivér székely beszéd. Kisfaludy, aki eddig csak németül írt, a következőket jegyzi fel:

„Magyarul fogok írni és csak a szívek-hez szólni: mit — miként, meg magam sem tudom... Mint a selyembogár gyom-rából, egy fonalat, fonok én is, mellyel fogva veszni indult magyar nemzetiségün-ke magyar nyelv, érzés és írás által élet-ben tarttam”.

Itt éri hadnagyi előléptetése és itt próbálgat verselni magyarul...

Másik kadétot is meglejtett a környe-zet. Önéletrajzában emlékszik meg Jósika Miklós báró itteni huszárkodásáról és a hajdani szép etédi napokról...

érezte magát itt a homályos boltban. Lassan-kint az is eszébe jutott, hogy még fiatal és lassan előkerültek a régi vágyak és remények is. Egyszer mégis csak erre fog jönni, nem igen jár erre, de a véletlen erre hozhatja. Be-jön a trafikba és itt találja őt. Beszélnek egy-mással, elmondják az életük folyását és akkor újra el fog jönni. Látni fogja, hogy a leány dolgozik, nem fél a munkától és a nélkülöz-éstől és sok szenvedés után végre elindulnak együtt...

Munkában és várokozásban teltek a hóna-pok. Télen lefogott a tűz a kis vaskályhá-ban, a tűz, odakopordott mellé és szólte magában almat. Nyáron az ajtó elé állt, a küszöbről figyelte a járókelőket. Megnézett minden arcra a férfi sohasem jött, az ese mégis mindig úgy jeküdt le, hogy azt vala-mit, talán valnap mégis megtörténik. Néha egy-egy időre kevesebb belőle a remény. El-gondolta, hogy tány év telt el azóta, milyen régen nem látták egymást és minden elmúló esztendővel öregebbek lesznek. Kétségbeesett zokogás rázta meg a testét, siratta magát, az álmait; másnap a vevők sajnálkozva mondták egymásnak, hogy a szép trafikoskisasszony-nak valami bánata van. Egy idő múlva me-gint jobbkedű lett, adta a vevőknek a bé-lyeget, a cigarettát, számolta a pénzt, és mi-kor este fáradtan elaludt, a fejében csak szá-mok kavargtak.

Egyszer aztán eljött a férfi. A leány a kályha mellett állt, mikor nyílt az ajtó. A férfi elietett mellette, egyenesen a telefon-fülkébe ment, az ajtóból szólt csak vissza gé-

Hun szokás — német vezényszóra

A környék még őrzi hagyományait, de nem sokára elhullatja, mint felesleges ba-lasztot a XX. század rohanásában.

A székely temetkezési szokások is már öregek emlékeiben él, bár még a század-fordulón éltek velük. Hun szokás szerint a halott valamelyik közeli rokona olda-lára szabályát kötve lóra ült, üstökét ki-bontva lovagolt a koporsó előtt, kezébe vive a lefordított kopjafát. A temetőhöz érve a sirba lőttek s behatolás után a kopjára a fiataloknak fehér, öregeknek fekete zászlócskákat tűztek.

A sirbalövés — óh, áldott magyar szó — a századfordulón németül ve-zényelték...

Az üstökébontás nem ősi szokás. Em-léke ez az 1562-i székely felkelésnek, amikor büntetésből fülüköt fosztották meg őket. Ezt a szégyenfoltot takarvát-ták, legalább a halál előtt, hajuk kibon-tásával.

Társadalmi vonatkozásban ma is él a tizedesi rendszer. A község tizedekre osz-tlik. A tizedeseket köti össze a négy hi-tes, kik minden társadalmi megmozdulá-snak kovászai és rendfenntartói.

Bizony ma is, mint régen, sok dolguk van...

Gépkocsijáratot kér 12 ezer székely

A háborús időkszele ránehezedik a legeldugottabb székely vidékekre is. Ta-lán ezekre leginkább...

Az egész vidéknek legéltetőbb kérdése az uthalózat. A megszállás idejében tö-kéletesen elhanyagolt állapotban volt. Ma már hengerelt utak köti össze az egyes falvakat és központjukat: Székely-keresztúrt és Székelyudvarhelyt.

Ez azonban ma már nem elég. Vasut-tól teljesen el vannak zárva. Kb. 30 ki-lométeres körön kívül található az első helyiérdekű állomás. Az autóbusszjárat is gondosan elkerüli, hogy — bár nem oly népes vidéken halad át — megrövidítse a menetidőt a megyei és járási központok között.

Termékeiket hatalmas távolságokról kell szállítsák, ami teljesen felemészti kis jövedelmüket. Beszerzési forrásuk, Szé-kelyudvarhely, meg egyenesen a világ végén van: napi járóföldre. Hosszasan el-mélázni a téma felett. Aktákban élet-revaló tervek hevernek. Választ sem kaptak: sem jót — sem rosszat.

Az életre terelődik a szó.

— Ami van megesszem, ami nincs nél-külözöm — vallja őszintén egyik gazda. Jómódu. Látszik házán-istállóján. Lában ellenben a cipő már nem cipő — s zke-ren nincsen ráf, — állatait adja el...

Bajtól teli időkre emlékezik és emlé-keztet sokminden a háztájak mentén.

Leginkább azonban a társaságokcsi-közlekedés hiánya vár sürgős megoldás-ra. Több, mint 15 szintiszta székely köz-ség él tökéletes elzártságban. Mert ezen aligha segíthet a székely esze; ehhez az állam támogatása szükséges. Ezt viszont megérdemlik...

A rézport hőmpolygató Firtos mellé rönke átutazóba jöttem. És megfürdött lelkem a mult szépségében — a jelen gondjaiban.

Hátha a céltalanságot kitűzött cél vál-totta volna fel...

Viszontlátás

Írta: THURY ZSUZSA

Az özevgyasszony minden különösebb ne-bézés nélkül megkapta a Thökölly-uti kis trafikot. A férje halálát követő rettenetes, kábult hónapok után, mikor szőhakerült a megélhetés kérdése, a befolyásos rokonok egy-kettőre megszerezték az engedélyt.

A leány nem vett részt a megbeszéléseken. Ugy fogadta a hirt, mint valami újabb sa-past, amit el kellett viselnie. Alig ocsudott fel az első kétségbeesésből, mikor az apját el-vezette, máris szembetalálta magát a szé-kelység gondjaival. Sokáig tartott, amíg el-tudta képzelni az életét a történetek után s amíg lassan megértette, hogy mi vár rá. Eke-kor aztán következett a szabítás a vőlegé-nyével. A férje huzódzott, mogorva volt, ritkábban jött és a leány visszaadta a szót.

Csendes, elfojtott bánatban, egyhanguan teltek napjai. Éjszaka tehetetlenül, zokogva dobálta magát az ágyban, jajgatott, nyiször-gott, vagy fantasztikus ábrándokat szőtt a jövőről. Aztán eszébe jutott a trafik, a kis kétszobás lakás az üzlet fölött és átkozta a sorsot, amely idevezette. Néha felöltözök-dött szépen és nekiindult az utcákra. Fel-salá járkált a végtelen köruton, az András-sy-uton, számútgatta, hogy nem kell-e most szem-bejönnie a férfinak és közben dacosan ismé-teltette magában, hogy nem őt várja, ő is csak egy sétáló a többi tízezer között. Beszélgeté-

sek rajzottak a fejében, szebbnél-szebb mód-jai és szavai a kibékülésnek és czerszer el-mondta magában, hogy a férfi nem engedi őt a trafikba jutni, eljön érte, magával viszi. Folytatta a sétát, számolta a napokat a költözéskéig, szentül hitte, hogy addig tör-ténik valami.

Nem történt semmi. Jött a butorszallító-kocsi, elvitte a két szoba butort, aztán ő is felült anyjával a villamosra és kimentek a Thökölly-utra.

Az első napok nehéz járasztó munkája után csöndes, unalmas idők következtek. Reg-gelenként sokan jöttek a kis boltba, ketten is alig győzték a munkát, a délelőtti is mozgal-mas volt, csak délután gyérült a forgalom. Anyja ilyenkor már felment a lakásba, a leány egyedül maradt a trafikban. Kezdte megszokni a munkát, beletörődött, örült, hogy valami elfoglalja és nem hagy időt a töpren-gésre, csak este, az ágyban sirta ki magát óvatosan, csöndesen, hogy az öregasszony fel-ne ébredjen.

Lassankint megismerte a környék lakossá-gát, az állandó vevőket; nyilvános telefonál-lomás is volt a trafikban, sokan mindennap jöttek és vásároltak, vagy telefonáltak. Sok-szor betévedtek idegenek is, megbámulták a szép, sápadt leányt s eljöttek újra. Nem be-szél: senkivel, de valahogy nyugodtabbnak

piesen: Szabad a telefon?

A leány mozdulatlanul maradt a helyén, lelkében viharos, ujjongó öröm támadt. Na-gyon messziről, szinte féldlomban kapkodta magához a fülkéből kiszűrődő hangokat: — Előbb nem tudok elszabadulni... Féltiz táj-ban a Hungáriában... Jó, ott leszlek!

Egyszerre felugrott, a pult mögé szaladt. Most kujon, fizetni fog...

Már jött is. Szürke prémgalléros bundája zsebéből aprópénzt kotort elő és szórakozot-tan köszönve, már indult is az ajtó felé.

— Jóestét.

Hát se nézett és már kinn volt az üzlet-ből.

A leány megremegett. Előtte jeküdt a pénz, jó darabig tanácstalanul bámult rá. Nem is értette, hogy mi történt vele, a feje zavaros volt, a kis bolt forgott körülötte. Akkor jött valaki, tíz Memphist kért, odaadta neki. Mások is jöttek, aztán nem sokára zánni kellett. Lebzta a vasredőnyt és sietett fel a lakásba. Lefeküdt, gondolkodni akart, de a számok minduntalan belekeveredtek a gondolataiba. Egy pillanatra mintha kemény vasmarok szoritotta volna össze a szívét, aztán megint enyhült a szorítás. Hogy is volt csak? Bejött, nem vett észre; megint elment. Fáradt volt, álmos, féldlombban, végül el is mosolyodott. Ha egyszer eljött, eljöhet máskor is, — álla-pította meg magában. És akkor talán nem lesz ilyen váratlan az egész.

— Még minden rendbejöhet — gondolta végül. — Elvégre is nem történt semmi. Még mindig nem késő; várni kell tovább...

Az Ellenzék budapesti munkatársának jelentése a helyzetről

BUDAPEST, december 29. (Budapesti munkatársunk telefonjelentése.) A keleti frontról érkező legutóbbi hírek fokozódó heveségű szovjet támadásokról szólnak be. A harc méretei különösen Zsitomir és Vitebszk szakaszán terjedtek ki. A legújabb táviratok szerint a két gyújtóponttól északra és délre óráról-órára nagyobb méreteket ölt a csata. Egy NST távirat szerint Vitebszk külvárosában is harcok folynak. A szovjet páncélosok állandó rohama közben a német védők csak házról-házra vonják hátrább vonalaikat. Berlinben ma állásfoglaltak a téli offenzívával kapcsolatban. Illetékes német katonai magyarázókat szerint az offenzívának az a célja, hogy áttörje és megsemmisítse a német keleti arcvonalat. A német keleti front megtartása az orosz téli offenzívával szemben védekező jellegű lesz, ami azonban nem zárja ki egyes helyeken a német támadó intézkedéseket — mondják Berlinben.

Az olasz fronton, az adriai tengerparton Ortonáért befejeződött a harc. A német ejtőernyősök a városról északra előre elkészített, megerősített pozíciókat foglalták el.

A nyugati légiháborúban nem történt nagyobb változás.

A jegestengeri csatával kapcsolatosan részletjelentéseket adtak ki mind Berlinben, mind Londonban. A londoni jelentés szerint az angol admirálisok számolt a

német flottaegységek harcbalépésével és ezért előkészítette tartalékait a későbbi beavatkozásra. Fraser admirális csak akkor dobta be a csatahajókat, amikor a német torpedórombolók és a Scharnhorst harcbarabcsátkozott a karavánt biztosító kötelékekkel és nem számított újabb angol tartalékok érkezésére. A német sajtó fájdalmas hangon foglalkozik a Scharnhorst elvesztésével, de kiemeli, hogy a csatahajó hősie küzdelme büszkeséggel töltheti el a német tengerészeket, akik a legkedvezőtlenebb körülmények között is bebizonyították rátermettségüket és elszántságukat.

A csendesóceáni fronton Mac Arthur térben egyre inkább átterjeszti hadműveleteit. Az újbritanniai újabb partraszállások után most Új-Guinea szigetén is vállalkozásba fogott, nyilvánvalóan azaz a céllal, hogy bevegje a legerősebb újguineai japán állást, Rabaul erődtírnét.

Politikai síkon a legnagyobb jelentőséget tulajdonítják Göbbels nyilatkozatának. Göbbels az 1944. év eseményeiről beszélve, kijelentette, hogy ebben az évben az angolszászok megvalósítják a nyugati inváziót. A német propagandaminiszter azon a véleményen van, hogy 1944-ben csak az dől el, hogy ki nyeri meg a háborút: az európai háború azonban szerinte valószínűleg 1944-ben sem ér véget.

Rendkívül súlyos veszteséget szenvedtek a szerb partizánok

ZÁGRÁB, december 29. (MTI.) Az utóbbi napokban a horvát fővárosba érkezett hírek szerint a partizánok a különböző hadszíntereken, így Keletboszniában, továbbá a Horvátország és Bosznia határán fekvő Kerdun tartományban, Zágrábtól délre a Dalmáciától Boszniáig elválasztó Dinár A'pokban, az adriai partvidéken, összesen

809 halottat, 280 sebesültet és 160 foglyot vesztettek.

Kerekén 100 partizán átszökött a tiszogató csapatokhoz. Hrbovszka vidékén a partizánok 400 halottat és sebesültet vesztettek.

A partizánok azonban Samarcia környékén végrehajtott tiszogató hadműveletük során szenvedték a legsúlyosabb veszteségüket. Itt ugyanis

882 halottat, 400 sebesültet és mintegy 200 foglyot vesztettek.

A tiszogató csapatok azonkívül nagymennyiségű fegyvert és igen sok, a lakosságtól elrabolt jószágot zsákmányoltak. A Samarcia

környéki tiszogató hadművelet során három partizánbandát szórtak szét. Karkula szigetén, amelyet szintén megtisztítottak a partizánoktól,

mintegy 500 bandita esett el.

A tiszogató csapatok három löveget, nagymennyiségű fegyvert és néhány kisebb hajót zsákmányoltak.

London Titot akarja elismerni?

ISTANBUL, december 29. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Az ankarai rádió a volt jugoszláv király pénzkövetelésének az angol kormány részéről történt elutasításában annak jelét látja, hogy Anglia elfordul a jelenlegi jugoszláv menekült kormánytól és Titot akarja elismerni.

A japán megszálló csapatok fegyvertényei

TOKIÓ, december 29. (MTI.) A Német Távirati Iroda közli: A császári főhadiszállás szerint a japán megszálló csapatok fegyvertényei a következőkben foglalhatók össze: 1. December 26. óta heves harcban állanak az ellenséges csapatokkal, amely Új-Britannia nyugati partján, a Cap Gloucester közelében szálltak partra. 2. A tengerészeti légi erő december 26-án meglegő támadást intézett a Borgenbay öbölben egy ellenséges hajókaraván ellen és a következő eredményeket érte el: elsüllyesztett két nehézcirkálót és két nagy szállítóhajót. Megrongált három nagy szállítóhajót, amelyek valószínűleg szintén elsüllyedtek. Leölték 20 ellenséges repülőgépet, ezek közül 15 lelövését bizonyossággal megállapították. Japán részről ebben az ütközetben a veszteség 15 repülőgép volt. Ezek nem tértek vissza támaszpontjukra.

3. December 27-én a tengerészeti légi erő ellenséges hajókat és berendezéseket támadott a Cap Markus közelében és a következő eredményt érte el: elsüllyesztett két különleges szállítóhajót, amelyek zsufolásig meg voltak rakva csapatokkal, továbbá két motoros torpedónaszádót, leölt 18 repülőgépet és ezek közül 14-nek lelövését teljes bizonyossággal megállapították. Három helyen a ledobott bombák tüzvését okoztak. Japán részről a veszteség 7 repülőgép volt. Ezek még nem tértek vissza támaszpontjukra. 4. A tengerészeti légi erő december 27-én harcra kényszerített 50 repülőgépből álló ellenséges alakulatot, amely Rabaul ellen támadott. A légiharcban 23 gépet leölték. Ezek közül 15 lelövését teljes bizonyossággal megállapították. Japán részről a veszteség 6 repülőgép volt. Ezek nem tértek vissza.

Roosevelt ideiglenesen birtokba vette az USA vasutakat

AMSZTERDAM, december 29. (MTI.) A Német Távirati Iroda közli: Mint a brit hírszolgálat Washingtonból jelenti, Roosevelt elnök hivatalos nyilatkozatában megállapította, hogy a vasutak igénybevétele a csapat- és hadianyagszállítás, a kellő utasforgalom valamint a véderő és a polgári lakosság élelmiszerellátásának biztosítása szempontjából okvetlenül szükséges és ezért kiváló fon-

tosságú az eredményes hadvezetés érdekében. Hozzátette Roosevelt, hogy ezért haladéktalanul kénytelen a vasutakat ideiglenesen birtokba venni és ellenőrzés alá helyezni fennakadás nélküli további működésük biztosítása céljából. Ha a vasuti alkalmazottakat ezentúl sztrájkolnak, akkor az Egyesült Államok kormányával helyezkednek szembe.

Újabb jelentés a Scharnhorst elsüllyesztéséről

BERLIN, december 29. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A Murman felé haladó ellenséges hajókaraván elleni támadásról a haditengerészet főparancsnoksága még a következőket közölte: A német légifelderítés már napokkal ezelőtt megállapította, hogy egy ellenséges hajókaraván Murman felé halad. E hajókaraván harci eszközöket és élelmiszert vitt a szovjet arcvonal számára. Közben a német haditengerészet egyik harci csoportját vetették harcba a hajókaraván ellen. A német tengeri harci-

csoport az Északi-fok magasságánál megtámadta a hajókaravánt. A látási viszonyok a rossz időjárás miatt korlátozottak voltak. A Scharnhorst, amelyen ott tartózkodott Bey ellentengernagy, mint a harci csoport parancsnoka, december 26-án délelőtt 11 órakor lépett harci érintkezésbe az ellenséges karavánt biztosító erőkkel, amelyek rombolókból és cirkálókából állottak. Röviddel az ütközet megkezdése után egy nehéz ellenséges egység is beavatkozott a harcba. Az ellenségnek sikerült a harc folyamán újabb

nehéz tengeri erőket összevonni, amelyeket a rossz időjárási viszonyok miatt nem lehetett azonnal észrevenni. Az ellenség többőrai igen kemény küzdelem után körülfogta a Scharnhorstot, amelynek parancsnoka Hüntze, sorhajókapitány volt és a hajó 19.30 órakor lobogó zászlóval elsüllyedt, miután az utolsó gránátig tüzelt és az ellenségnek súlyos károkat okozott. A vállalkozásban résztvett többi német tengeri erő semmi veszteséget sem szenvedtek. A Scharnhorst csatahajó legénységének sorsáról a hozzátartozókat azonnal értesítik, mielőtt hírek érkeznek róluk.

Eisenhower 1944-re várja a németek legyőzését

ALGIR, december 29. (B. T.) Eisenhower tábornak sajtóértekezleten tett nyilatkozatában azt a véleményét fejezte ki, hogy az európai háborút 1944-ben megnyerik. Ennek előfeltétele azonban, hogy az Atlanti-óceán partján élő népek erőfeszítései ne csökkenjenek és az utolsó csapásra minden erőt megfeszítsenek. Ha az arcvonalon és otthon minden férfi és asszony teljesíti a kötelességet, akkor szerinte a jövő évben legyőzik Németországot.

Az olaszországi harcokkal összefüggésben

Újabb angolszász hírekről

AMSZTERDAM, december 29. (MTI.) A Német Távirati Iroda közli: Mint a brit hírszolgálati iroda jelenti, Londonban hétfőn este hivatalosan közölték azokat az újabb ki-nevezéseket, amelyek a Roosevelt és Churchill között folyt megbeszélések eredményei. Paget tábornokot középkeleti főparancsnokká nevezték ki és a földközítengeri háború legfelsőbb szövetséges parancsnoksága alá rendelték. Redder repülőbábornagyot Eisenhower parancsnoksága alatt helyettes főparancsnoknak nevezték ki.

Eisenhower kijelentette, nem he'yes annak feltevése, hogy ezt az arcvonalat most már el lehet hanvagolni, hogy végül is megmerevedésbe süllyedjen. A szövetségesek olaszországi eljárásának gyorsasága attól függ, hogy mennyi további erősítést irányítanak oda a németek. Eisenhower szerint jelenleg 11 német hadosztály áll az olaszországi arcvonalon.

— Tudom, — jelentette ki végül, — hogy óriási feladat áll előttünk, de teljesíteni fogjuk azt.

Kirill herceg Bulgária politikájáról

SZÓFIA, december 29. (MTI.) A trónbeszédre adott válasz átvétele alkalmából Kirill herceg, a kormányzótanács tagja Bulgária külpolitikájáról a következőket mondotta:

— A bolgár külpolitikát mindenkor a nemzet eszménye, vagyis a bolgár nép egységesítésének gondolata irányítja. Sohasem fogunk lemondani a nemzeti egységesítésre vonatkozó szerény, igazságos és vitathatatlan jogunkról. Kötelességünk abban áll, hogy egyesített hazánk függetlenségét és erejét megóvjuk és

megegyesítsük. Kötelességérzetnek, az önzetlenségnek szellemének, a minden irányú problémáink tudatának, a jövő nemzedékek iránti történelmi felelősségnek kell minket áthatnia. Bulgária zászlója alatt tömörülve a felejtethetetlen uralkodó és országgyesítő példáját és hagyományát követve a haza, valamint a derék, szorgalmas bolgár nép jólétének gondolatával, minden erőnkkel, akaratunkkal az ország ragyogó jövőjének kialakítását híven szolgálva, hitvallást tesszünk hűségünkről II. Simeon király iránt és a bolgár nép egységéről.

Bulgária számára a tengelyhatalmakkal szövetség az egyetlen út

SZÓFIA, december 29. (MTI.) A költészetes általános vitájában a külpolitikai kérdésekről szólva, valamennyi felszólaló kivétel nélkül heyeselte a kormány külpolitikáját és hangsúlyozta, hogy az országnak egyetlen talpalatnyi földet sem szabad átengednie területéből.

Vazov bolgár kereskedelemügyi miniszter Kazanlik városban hosszabb be-

szédet mondott. Beszédében elsősorban azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy milyen utat kell követnie az országnak. A miniszter hangoztatta, hogy Bulgáriára nézve a tengelyhatalmakkal való szövetség az egyetlen út ahhoz, hogy a bolgár népnek évszázados eszményeit és törekvéseit megvalósítsák.

A németek újból benyomultak Ortonába

NÁPOLY, december 29. (Bud. Tud.) Alexander tábornok főhadiszállásáról jelenti, hogy szakadó esőben az Ortonáért folyó harc továbbfokozódott. A németek rendkívül elszánt ellentámadást intéztek a brit csapatok ellen és újból behatoltak a város délnyugati részébe. A véres harc során azonban az angolok megtartották állásaikat. A város északnyugati

részében kanadai csapatok tankok segítségével két további házesoportot foglaltak el. A szövetségesek most kézigránátokkal és lángszórókkal harcolnak, hogy házról-házra hatalmukba kerítsék a várost. Ortonától nyugatra a brit csapatok megszállták az Ortona és Ossogna közötti alagut mentén fekvő Villa Grandet.

Erélyesen visszavertek a német vadászgépek egy angolszász támadást Olaszországban

BERLIN, december 29. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: December 28-án a déli órákban az északolaszországi térségben felriasztották a német vadászrepülőket, akik haladéktalanul megtámadták a 25 ellenséges vadászgép oltalmában repülő négy motorosok 9 gépből álló első hullámját. Elkeseredett légiharcokban ezt megsemmisítették, a következő hullámot pedig eltérítették céljától és az ellenséges gépek kénytelenek voltak eldobálni bombáikat. A légvédelmi tüzés hatásosan tüzelve, szintén elpusztított egy ellensé-

ges bombázót. Végül is a harcbevetett 25 ellenséges négy motoros közül 19 pusztult el, de számolni lehet a veszteség emelkedésével is. Az amerikai vadászrepülők nem avatkoztak be a légiharcokba.

Letartóztatták Giovanni Rovedat

ZÜRICH, december 29. (MTI.) Chiassoból jelenti a Basler Nachrichten tudósítója: A fasiszta köztársasági sajtó hivatalosan közli, hogy Giovanni Rovedat, az ismert szakszerző vezető letartóztatták az egyik jezsuita kolostorban.

Hol jegyezzünk búzakötvényt?

Erdélyi Leszámitoló és Pénzváltó Bank R. T.

Mátyás király- tér 30.

Telefon: 22—16, 22—17.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. T.

Kolozsvár, Mátyás király-ter 7. szám.

HIREK

SÜRGŐSEN LE KELL PECSÉTEL-
TETNI A ZSÍR- ÉS HUSJEGYEKET

KOLOZSVÁR, december 29. A város közellátási hivatala közli: A hivatal többbizben felhívta a közönség figyelmét arra, hogy a zsír- és husjegyeket le kell pecsételni annál a husiparosnál, akinél a fogyasztó vásárol. Megállapították, hogy a közönség nagyrésze jegyeit nem pecsételtette le. A közellátási hivatal minden egyes husiparosnak az összeírás alapján utalja ki a szükséges hus- és zsírmennyiséget, tehát annyit, amennyi a nála jelentkező rendes vevőket kiszolgálhatja. A közönségnek jogában áll zsír- és husmennyiségét bármely husiparosnál kiváltani, de köteles jegye a husiparosnál lepecsételteni. Aki ezt elmulasztja, az január első hetében már nem jut hozzá a megállapított zsír- és husmennyiséghez.

Corvin-filmszínházban
Holnap utoljára:
Láthatatlan bilincs.
Alida Valli szépségében
állandóan telt házak
gyönyörködnek!

NYUGTÁZÁS. Az utóbbi 24 órában az alábbi szeretetadományok érkeztek be szerkesztőségünkbe: Gaál István kolozsvári kereskedő 30 pengő adományozott a hadbavonultak hozzátartozóinak és 10 pengőt a szegényeknek. A nemeslelkű szeretetadományt ezúton nyújtázzuk azzal, hogy azt rendeltetési helyére juttattuk.

150 EZER ACÉLIPARI MUNKÁS SZTRÁJKOL AMERIKÁBAN. A brit híroroda jelenté Pittsburgból: 214 acélpári cégben mintegy 150 ezer amerikai acélpári munkás sztrájkol. A brit híroroda washingtoni jelentése szerint a vasúti munkások 15 szakszervezete visszavonta a munka megszűntetésére vonatkozó felhívást. Most már csak három vasúti szakszervezetnek kell arról döntenie, hogy sztrájkba lép-e december 31-én. Roosevelt elnök utasította Stimson hadügyminisztert, hogy vegye át a vasutakat — jelenti ugyanakkor a brit híroroda Washingtonból. (MTI.)

Malac- és sertésvágások

KOLOZSVÁR, december 29. A város közellátási hivatala közli: A város közellátási hivatala figyelmezteti egy husiparosokat, mint a vendéglősöket és magánosokat, hogy a minisztérium eddig malacok vágását nem engedélyezte. Az engedély nélkül levágott malacokat elkobozzák s a rendelet ellen vétőkkel szemben az eljárás megindul. A sertések vágását illetőleg változatlanul fennáll az eddigi rendelkezés. Mindazok, akik a sertésvágást nem jelentik be, számolhatnak azzal, hogy nemcsak elkobozzák a levágott sertést, hanem bevonják az egész család zsír- és husjegyeit és emellett eljárás indul ellenük.

OT EMBERT KIVÉGEZTEK LYONBAN. A Tribune de Geneve jelenti Lyonból, hogy öt embert az ellenség támogatása és ellenálló csoportok alakítása miatt letartóztattak, halálra ítélték és a halálos ítéletet azonnal végrehajtották rajtuk.

FÖLDRENGÉS AZ ALPOKBAN. Zürichből jelentik: A zürichi szövetségi földrengést jező állomás készülékei hétfőn este négy földrengést jeleztek, amelyek középpontja a Sváb-Alpok területén feküdt. Az első lökés 19 óra 51 perc 40 mp-kor történt, amelyet néhány perccel később csekélyebb erejű második rengés követett. Körülbelül félórát több még két gyengébb földrengés kísérte. (MTI.)

* MEGHÍVÓ. A „Háztulajdonosok Népbankja” Hírel és Takarékszövetkezet részjegytulajdonosait tisztelettel meghívjuk a 8. évi közgyűlésre, melyet a szövetkezet székhelyén tartunk meg (Farkas-utca 7.) 1944 január hó 15-én délután 5 órakor a következő napirenddel: 1. A közgyűlés megalakulása. 2. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése az 1939., 1940., 1941., 1942. és 1943. évek működéséről. 3. A szövetkezet felszámolásának kimondása. Amennyiben a közgyűlés nem jelenik meg a tagok kétharmada, a közgyűlést ugyanazon napirenddel, ugyanazon helyen, 1944 január hó 31-én délután 5 órakor tartjuk meg és az a közgyűlés határozatképes, tekintet nélkül a megjelent tagok számára. Igazgatóság. 04354

A kormányzó nagyobbösszegű
búzakötvényt jegyzett

BUDAPEST, december 29. A Kormányzó Ur Öfömlőtsége az egyik budapesti nagy pénzintézetnél nagyobb összegű búzakötvényt jegyzett. Az ország minden részében ugyanekkor hatalmas érdeklődés mellett történik a 200 millió pengő névértékben kibocsátott búzakötvények jegyzése. A kölcsönkötvények elhelyezését megbízott jegyzési helyek: a TÉBE kötelekbe tartozó fővárosi pénzintézetek, a Pénzügyi Központ kötelekbe tartozó pénzintézetek, az OKH és a „Szövetség” Gazdasági és Hitelszövetkezetek kolozsvári központja és ennek tagszövetkezetei, a nagybankok által létesített Hitelintézetek Szövetkezete. A pénzintézetek, szövetkezetek és Postatakarékpénztár minden intézkedést megtettek arra, hogy az áttűtő sikerének ígérkező jegyzéseket a legsimább ügymenet mellett lebonyolítsák. Az ország minden részében tájékoztató körleveleket és nyomtatványokat küldöttek szét. A fővárosi pénzintézetek központi székházaiában és fiókjaiban külön osztályokat létesítettek, amelyekben megkísérelték a tisztviselők létszámát, hogy a jegyzés alatt minden forrás és fennakadás nélkül állhassanak a nagyközönség rendelkezésére.

A Postatakarékpénztár és ennek révén az országban működő összes postahivatalok és postautógnökségek, a Hangya és tagszövetkezetei, a Hamza központi szövetkezete, Galánta és annak tagszövetkezetei ugyancsak minden intézkedést megtettek, hogy a búzakötvények jegyzésénél a közönség rendelkezésére álljanak.

Belekapcsolódtak a kölcsönjegyzés le-

bonyolításának munkájába a magánbankok és az osztálybankok felárúsítók is, úgyhogy a közönségnek számtalan alkalma nyílik a búzakötvények jegyzésére.

A búzakötvények jegyzésének sikerét azonban nem a jól megszervezett propaganda biztosítja, hanem a kötvény kibocsátásnak rendkívül előnyös feltételei. Ujra hangsúlyozzuk, hogy az ötmillió métermázsza buza, illetve 200 millió pengő névértékben kibocsátandó kötvények évi 3 százalékos kamatot hoznak. A visszafizetésre 25 év alatt kisorsolandó kötvényeket, valamint az időközben esedékesé váló kamatszervényeket az azokon feltüntetett buzamennyiség pengő ellenértékének megfelelő összegben készpénzben váltják be. Ezt a pengő ellenértéket a búzának az esedékeség napján érvényes átlagárfolyamán számolják el. Ha azonban az így megállapítandó átlagárfolyam 40 pengőnél kisebb lenne, a kötvényeket és a kamatszervényeket a jelenlegi, 40 pengős métermázsánkénti búzárfolyamnak megfelelően váltják be. A kötvények 1944 február 1-től utólagosan évi 3 százalékkal kamatoznak és a kamatok évenként kétszer, minden év február és augusztus első napján esedékesek. A kölcsönök törlesztését 1945 február elsején fogják megkezdeni és a 25. év végén, vagyis 1969 február elsején fejezik be. A kötvények, mint már többször megírtuk, alkalmasak arra is, hogy üzleti biztosítésként és bánatpénzüll szolgáljanak és hogy a gyámoltak és gondnokoltak pénzét is a magyar kötvénypiacnak ebbe az új sztandard papírjába lehessen gyűmölcsözően befektetni.

A 18-60 év közötti férfiak
nem kaphatnak útlevelet

A Budapesti Közlöny tegnapi száma közli a honvédelmi miniszter rendeletét, amely kiterjeszti az ország elhagyása, a külföldön tartózkodás tekintetében eddig megállapított korlátozást valamennyi hadkötelesre, tehát mindenkre, akinek életkora 13-60 év között van. Rendeletet adott ki a belügyminiszter is az utlevélkiállító hatóságoknak. Rendeletében közli, hogy a 18-60 év közötti magyar állampolgár férfiak részére tekintet nélkül arra, hogy katonai szolgálatot teljesítettek-e vagy sem, a hatóságok nem állíthatnak ki és nem hosszabbíthatnak meg útleveleket.

Illetékes helyen ismételt felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy a magyar állampolgárokra évek óta határkilépési korlátozások vannak érvényben. A már régebbi fennálló rendelkezések szerint a korlátozások kiterjednek azokra a férfiakra, akik folyó évben 18. életévüket betöltik, de 61. életévüket el nem érik. Ezért az ebben a korban levő férfiaknak, ha külföldre szándékoznak utazni, a belügyminisztertől a lakóhely szerint illetékes utlevélkiállító hatóság útján határkilépési engedélyt kell kérniük. Az engedélyt a belügyminiszter csak kivételes esetekben adja meg. Az erősen igénybevett hatóságok felesleges megterhelésének elkerülése végett kívánatos, hogy az említett korú férfiak közül bárki csak halaszthatatlan szükség esetében folyamodjék ilyen engedélyért. MTI.)

Kalapáccsal agyonverte édesapját,
majd a vonat elé vetette magát

Nagyváradról jelentik: Ifjabb Gyulai István, 23 éves asztalossegéd, kalapáccsal agyonverte alvó édesapját, Gyulai Pál 55 éves asztalosmestert, akivel közös háztartásban élt. Azután kiment a vasúti vágányokhoz és a közközház közelében a robogó vonat elé vetette magát. A mozdony a jobb lábát összeroncsolta és a iében is súlyos sérülést ejtett. Kórházba szállították, ahol a lábát amputálni kellett.

A rendőrség a kórházban kihallgatta a fiút, aki töredelmes vallomást tett, de viselkedése szerint tettét nem bánta meg. A gyilkosságot a nyomozás szerint már az éjszakai órákban elkövette, de arról a ház lakói csak reggel szereztek tudomást. Gyulai Pál, az áldozat feleségét még akkor elvesztette, amikor István fia két éves volt. Most akart újból házasodni. Menyasszonya kedden reggel fel akarta keresni műhelyében, de akkor már a hullaszállító kocsi látta az udvaron. Akkor tudta meg, hogy vőlegényét fia meggyilkolta.

A fiu a jelek szerint nem épelméjű, azonfelül nagyothall. A szomszédok előadása szerint többször volt közöttük veszekedés és az apa sokat korholta gyá-

molttalan fiát, aki az asztalosmunkában gyenge volt és többször ütlegette is.

A nyomozás adatai szerint, amit különben a fiu vallomása is megerősít, hétfőn este is összetűzés volt apa és fia között. Gyulai Pál később lefeküdt és mélyen elaludt. A fiu, aki egy ideig hallgatott a sötétben, nesztelenül az apja ágyához osont és egy nagy asztaloskalapáccsal rácsújtott a fejére. Gyulai Pál kábultan felült ágyában. Ekkor a fiu sok üstést mért rá, majd egy nagy konyhakéssel addig szarkálta, amíg csak lélegzett. A szörnyű gyilkosság után órák hosszat tépelődött az ágyán ülve, majd kihozta a vasúti töltésre, hogy a vonat elé vesse magát.

Vallomása során a fiu arra a kérdésre, hogy megbánta-e tettét, így felelt: „Nem, mert még nem ismerem a jellememet...”. Még több hasonló zavaros feleleteket adott, hangoztatva, hogy nem szerette az apját, mert az sem szerette őt. Vallomása után elvesztette eszméjét. Az orvosok, akik a gyilkos lábát többől amputálták, kijelentették, hogy ifjabb Gyulai István igen sok vért vesztett, amíg rátaláltak és a kórházba szállították s így életbenmaradásához nem sok a remény.

A „citátománia”

súlyos kórság: a tuloldalon álló urak közül többen szenvednek benne. Ablán áll, hogy aki megkapja, azon irratózat irásdüh vesz erőt, s ez még hagyján volna, de miután eredeti gondolatokban rettenetesen szűkülödik, hűsödhet úgy elégti ki, hogy mindenféle könyvből halra-vakra idézeteket ír ki s azokat minden rend- és összefüggés nélkül illeszti egymás után. Idéz dőlben, este és mindenkor, hogy csak amugy csak, togeruzája a macskakörmök felrakása közben.

Azian jóllehet, betegek ezek az urak, van némi gazdasági és politikai érzékük. Ha, tározottan van. Sőt elveik is vannak. Az előbbi vonatkozásban ez úgy hangzik: elvégre va amitől meg kell élni, míg az utóbbi vonatkozásban emigy: Istenem, ez most kurzus az okos ember az árral uszik és nem ellene.

Nos, ez az idézettechnika a következőképpen íest. Előveszik a szomszédos ország történelmét, lehetőleg sokféle feldolgozásban s kiliják, idézik belőlük a legrégibb kortól kezdve mindazokat a vizsályokat, villongásokat, forradalmi hangokat és forradalmakat amelyek az idő, z hely és a színek különbségével szinte egyazon módon zajlottak le a földkerekségen minden nácio történelji életében. Persze az idézeteket összefüggés nélkül teregetik ki, hogy a gyanu'an és beavatlatlan olvasóban azt a benyomást keltsék: mit akar Isten napja alatt ez a népség, amely évszázadokon át folyvást csak testvért ölt, villongott, pártot ütött és megymást művelt. De nemcsak a történelmi kézikönyvekből idéznek. Előveszik a szomszédok irodalomtörténetét, néprajzát a zenéről, alkotmányáról, házépítéséről, településéről, egyházművészetéről és sok egyéb megnyilatkozásáról szóló írás-műveket s ezekből is össze-visszaideznek, lehetőleg viszonylagos negatívumokat keresgélve ki.

A hozzájuk hasonló kórságosok között aztán nagy sikere van a dolognak. Lapiják — lásd a fentebbi elveket — első oldalon, vastag betűkkel közlik a citátomániákusok írásműveit s mindebből elsősorban előtűk, úgy tünik ki, mintha a szomszédos népről valóban lerántották volna azt a bizonyos fát, amely mögill előtűnik a meztelen valóság: ennek a népségnek semmije sem sajátja, idegenek nem rája szabott ruhájában jár-élk, kulturája idegen más rajja, mely az első kapirgálásra lehull, különben sincs érzéke a renhez, rehelis-fajta, a mások földjén a másokból él. Hittelén, alattomos, nincs igaza, csak a furanghoz ért s másokkal kapartatja ki magának a tűzből a gesztenyét, stb., stb.

Ezek a tuloldalon álló citátomániákus urak költői lények is. Itt-ott olvastak s idézik a szimbolista lírából is. A szomszédokról szóló idézethalmazakat leggyakrabban így kezdik: „Nyugati szomszédaink már megint...”. Vagy: „Az ők alkotmánya...”. „Az ők faji tisztaságáról is sokat beszélhetünk...”. „Templomaikat a miénk stílusában építették...”. Legnagyobb királyuk mi türünkől származott... stb., stb. Nem de, tisztá szimbolizmus?! S úde, gyermekét sőt bárgyut!

Egyszerű volna megfordítani ezt az idézetkínkát s rájuk alkalmazni. Nagy feltálatokat érhetnének el, krónikásaiktól kezdve első modern regényükig, mi minden talált nem idézhetnének ezeknek az uraknak a fejére. De nem tesszük. Ők ezt tagadják ám, mégis úgy van: mi, igen fejlett fokn álló orvostudományunk egy bizonyos körébe utalandónak tartjuk e kórságosakat. Ehhez igazodva szemléljük gyatra erőlködésüket is. Mi csupán diagnosztizálunk, a terápiát a nagy természet-re bízzuk.

Ezek a tuloldali urak azonban nagyszerűen tudnak latinul. Ezért a jobb ügyhöz méltó buzgalmukért cserébe ezuttal egy latin idézzelt kedveskedünk nekik: Sutor ne supra crepidam!..

(ón.)

ÜZLETI KÖNYVEK

és mindenféle nyomtatványok
beszerezhetők **Borosnál, Deák**
Ferenc-utca 18.

* **ELJEGYZÉSI HIR.** Fényes Márta (Debrecen) és dr. Farkas Ernő ügyvéd (Kolozsvár) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

04353

HATÁRÁTLÉPŐK A BÍRÓSÁG ELŐTT. A törvényszék harmas büntetőtanácsa tegnapi ülésén Prodan Ágoston, bezdoteleki földmives tiltott határátlépési ügyében. A vádlott mult év tavaszán Kolozsvárra jött munkát keresni, majd Romániába szökött és hónapokon keresztül az egyik ploesti gyárban dolgozott. Mikor katonának akarták besorozni, megszökött és visszatért Magyarországra. A bíróság kétféle határátlépésért egyhónapi és 15 napi fogházra és egyévi jogvesztésre ítélte. Pestesán János, nagyenyedi illetőségű asztalossegédet a második bécsi döntés Brassóban érte. Három éven keresztül még ottmaradt Romániában, míg néhány héttel ezelőtt, pont amikor sorozásra kellett volna jelentkeznie mezezőköt munkahelyéről és Kolozsvárra jött. A hatóságok előtt kijelentette, hogy szeretne itt letelepedni. A törvényszék tiltott határátlépésért 20 napi fogházra ítélte. Mindkét ítélet jogerős.

MEGSZAVAZTA A TOROK NEMZETGYÜLÉS A RENDKIVÜLI KÖLCSON TÖRVÉNY-JAVASLATÁT. Ankarából jelentik: A nagy nemzetgyűlés hétfőn megszavazta a 130 millió rendkívüli kölcsönről szóló törvényjavaslatot. (MTI.)

Ne hevertesse pénzét!

Fektesse az aranyánál biztosabb búzakötvénybe!

Jegyezzen a

SZÖVETSÉG

szövetkezeti központnál Kolozsvár, Deák Ferenc-u. 9.

Ferencz Gyárfás háborús riportja:

Zsitomir, 1942

Csiszsereda, december hó.

A hadijelentések naponta emlegetik Zsitomirt és környékét. Az igen fontos vasúti csomóponton fekvő város kéreken 135 kilométer távolságra fekszik Kievtől... A múlt évben tömegesen vonultak át rajta magyar csapatok. A ma gépkocsiszlopunk is ott húzott el, sőt egy félnapot töltöttünk a városban. Háborús naplóm így emlékezik meg róla:

Gépkocsisorunk kora hajnalban, előirászerően fut ki Rovnóból Zsitomir felé. Az ut jelentős része javítás alatt van. Egyes helyeken a talajvíz túlságosan magas van. A kikopott beton alól átszivárog. Ezek a szakaszokon szivárgókat épít a mindenhol jelenlévő, nagyszerű összhangban dolgozó, hatalmas Todt-szervezet... Addig is deszkákkal burkolják ezeket a részeket. Dél előtt 8 óra tájban robogunk át az 1939 előtti volt szovjethatáron. Egyszerre megváltozik a kép. Az addig csikokban parcellázott föld, teljesen összefüggő, hatalmas darabbá szélesedik. Itt már az annyszor hallott és olyan sok formában emlegetett kollektív-telep, „testvéri közösségben“ műveltek a földet. A rendszert — egyelőre, csupán átmenetileg — a németek is fenntartották s így csak az egyes gabona vagy növényfajták közötti elválasztó vonal húzódik a „végtelenség“ felé... A határ mellett, de majdnem minden nagyobb faluban hatalmas, vörös épületcsoportot látunk. Kaszárnyák ezek. A vöröshadsereg órási épülettömbökből álló csoportokban volt elhelyezve. A laktanyák három-négyemeletes, kívülről korszerűeknek látszó épületek, hajdan központi fűtésre voltak berendezve, de csodálatos: mellékhelyiségeket nem találtunk. Az utcák utolsó szűk helyeket németek építették... Egészen keleten vagyunk... Zsitomirban valóságos városrészt képeznek a laktanyasorok... Méreteikre jellemző, hogy az egyik, félkilométernyi hosszúságú és szélességű négyszögben, sakktablaszerűen elhelyezett — természetesen többemeletes — épületekben 30 ezernél több foglyot őriztek a németek. A jelentősszámu helyőrség s a sokszerszoros katonaság meg se kottyan a fennmaradt épülettömbökben, holott mindenki rendes fekhelyet, ágyat kap. A Todt-szervezet itt is és ezen a téren is csodákat művelt.

Találkozás egy csikóssal

A várostól mintegy 70–80 kilométerre megállottunk és beszélünk egy csikóssal. Rongyos, meztelenségű, összetört ember volt. Fiatal s mégis öreg... Magyar értelemben úgy viszonyított a csikóshoz — ezt a hozzáunk beosztott alföldi legények nyomban megállapították —, mint itthon az üfoltos cigány — a földesurhoz. Elnöndta. Őket már nem tudták behívni katonának a visszavonuló vörösek. Nem volt már ideje rá a bolsevizmusnak. Ez az ukrán ember s amint később megtudtuk — a többi is örült a németeknek. Azt állították, hogy rendszeresebb étkezésük van és sokkal jobb bért kapnak, mint előző uraiktól. Lépten-nyomon a szabad ukrán államról beszélnek. Nem érdektelen jelenség: sokhelyen még a Kárpátalját is emlegetik. Régi és helyes tapasztalat: az étvágy mindig evés közben, jön meg a legjobban. Jellemző tünetként emlegették, hogy ott tartanak: tovább is adhatnak el. Állatállományukat szaporíthatják, sőt erre erőteljesen ösztönözik őket a németek.

— 1931-ben, az első öt éves terv (pietyilevka) végén olyan éhínség volt ezen a vidéken, hogy az emberek munkaközben estek össze és haltak meg. Azok a falvak ott ni — s négy közelebb fekvő falura mutat — szinte teljesen kihaltak. Alig lézengett néhány csontváz bennük. Most a falvakat — német ellenőrzés alatt — ukránok vezetik.

Cigaretta nyomunk az ukrán csikós szájába és tovább robogunk. Európát értelemben alig látunk falvakat. Tanyaszerűen, „művészi“ összevisszaságban szétszórta házakban élnek az emberek. Meghatározott távolságban, egységes formában épült vörös épületek tűnnek fel: kollektív központok ezek. Ezekből irányították a mezőgazdaságot.

Rom... rom... rom...

Dél előtt ri óratájban futunk be szállás-csináló csoportunkkal Zsitomir utcáira. Megdöbbentő kép fogad. A belváros csupa romhalmaz. Többemeletes épületek, paloták romokban hevernek. Utcasorokon át egyetlen ép házat sem lehet látni. A helyzettel ismerősök így magyarázták akkor a dolgot: a németek bevonulása alkalmával, a visszavonuló vörösek robbantották fel mindent. Meg kell adni: tökéletes munkát végeztek. Igen jellemző: a háború megindulásakor a 98 ezer lakosú városban 40 ezernél több zsidó lakott. Az ukránok szerint — akik elképesztő dühvel, villogó szemekkel beszéltek a zsidókról — Izrael fiait vezették mindent. Ezek az emberek a vörös hadsereg visszavonulása előtt elmenekültek. Abban a pillanatban 6 zsidó lakott a városban; szabók, cipészek, akiket a katonai parancsnokság foglalkoztatott...

A villamosok össze-vissza görbülve, roz-

dásan bámulnak a nagyvilágba. A külvárosok épenmaradt házai rettenetesen néznek ki. Az a benyomásunk, hogy rendezetlen, össze-vissza pofozott cigánysorban járunk.

A város bejáratánál domboldal van. Itt mélyen húzódik az út. Betonból hatalmas sarlót és kalapácsot öntöttek ki hatalmas kör közepén, a vörös forradalom akkori vezére. A jelképet darabokra zúzták az ukránok. A laktanyaépülettömbök fölfele kétoldalt nagy földgömbök állnak. 1941 júniusában még vörös csillag, sarlót és kalapács díszített rajtuk, hirdetve minden halandó előtt a világforradalmat s annak jelszavát: „Világ proletárjai egyesüljete!“ Most kampószerűen festettek rájuk... Így változik a világ!

Összetört múlt

A Luxemburg Rózáról elnevezett térről Lenin fekete márványba faragott, óriási méretű szobrát a tömeg szétzúzta. Az emlékmű óriási darabjai a parkban szanaszét hevernek. Szlovák megszálló katonák (itt láttunk először és utoljára szlovák katonát egészen a Donig) szemrevaló ukrán fehérepekkel incselkedtek. Látszott, hogy a „szláv testvériség“ alapján igen-igen jóban vannak. Általában a nemzeti öntudatra ébredt ukránok a múlt emlékeit sehosem tűrik. Mindent összetörnek.

Hét temploma van a városnak. Természe-

Templomba zúdul a nép!

A zsiros, foltos, szakadozott reverendájú pap ismertette, hogy azokban az időkben a lakosság igen csekély százaléka mert nyíltan templomba járni, gyónni, gyermekeit megkereszteltetni, mert azt nyilvántartották. Titokban, legtöbbször éjjel, annál többen vitték hozzá újszülött gyermekeiket, kérték áldást elhunytjaikra, gyóntak és áldoztak. A felszabadulás után aztán végeláthatatlan tömegben keresztelkedtek meg a felnőtt emberek és gyermekek. Tüzesen villogó szemekkel jegyezte meg az ukrán pap, hogy a Mózes-hitűek azokban az időkben is szabadon és nyíltan járhattak és jártak is a zsinagógákba...

Rokonok között

A városban és a foglyotáborban — néhány német katonai irányítása mellett — volt vöröskatonák tartják a rendet kék formaruhában... Maga a helyőrség jelentős részben szlovákokból állott — akkor. Amikor híre szaladt, hogy magyar katonák, honvédek vonultak át a városon, „rokonok“ jelentkeztek. Legalább ők rokonokat tartottak magukat. Muszengeroff Iván 17 éves gépkocsivezető, Alle Bergenoff 20 éves egyetemi hallgató, Moszeilgidoiff Jurszupján 21 éves tanítójelölt, Tvaun Miklós gazdálkodó a magyarsággal rokonfajának érzik magukat. Jömegelelés, keleti vágás, keménykötésű legények, akik egybehangozóan állítják. Kívül körül annakidején sok-sok ezer társukkal együtt pusztulás nélkül adták meg magukat. Nyomban

tesen mind görögkeleti. Egy kivételével az összes templomokat katonai- és gabonarak-táraknak alakították át és használták a vörösek. A nagyértékű kegyeseket és ikonokat elvitték a kommunisták. A falfestményeket lemeszelték. A keresztek levették. Egyetlen kanál maltet nem dobtak az épületekre, egyetlen meglazult téglát nem igazítottak meg. Nem lehet csodálkozni tehát, hogy a jellegzetes kupolás tornyokon, ablakmelyedésekben már fű sarjadt... Halálra voltak ítélve a templomok az orosz falvakban és városokban.

A nagy, központi templomban egyetlen háromágú ezüstgyertyatartót s néhány ikont tudtak visszavinni a hívők. Az oltárt deszkából verték össze. Heteken keresztül hordták ki a szemetet innen, míg beköltöztethették a kezdetleges „berendezést“... Látogatásunk pillanatában a kórus gyakorolt... A pappal is beszélgettünk. A szovjeturalom kezdetén két évig bujkált. Aztán jelentkezett s engedélyt kért, hogy istentiszteleteket tart-hasson. A forradalom kitöréséig ötvennél is több papja volt a városnak. Sorsukról mai napig sem tud senki. A szovjethatóságok a temetőben álló kisebb templomot jelölték ki működése színterül. Egyidejűleg évi 98 ezer rubel adót róttak ki rá. Hívei támogatásával mindig pontosan megfizette az elkészítendő nagy összeget.

A város jelenlegi lakosságának 80 százaléka ukrán, a másik 20 lengyel, illetőleg orosz. Mindenki arról beszélt, hogy rövidesen meg-alakul a szabad ukrán állam. Erről a gondolatról — szerény véleményem szerint — még sokat hall majd a világ és valakinek sok gondot okoz egyszer.

Temetőben járunk... A keresztek ismét visszatértek. Csak itt-ott leher vörösrőre festett, tetejükön vörös csillaggal — oszlopokat látni. Ezek voltak az utolsó kétévűzed „hivatalos“ síremlékei. Az eszme — látható jelek szerint — nem hagyott mély nyomot, mert az istenadta nép szempillantás alatt megtagadott vele minden közösséget.

önkéntes szolgálatra jelentkeztek a németek-nél.

Végtelenül örültek, hogy magyarokkal találkoztak. Még sok-sok ezer hasonló társuk él itt s végez rendfenntartó szolgálatot a németek által elfoglalt területeken. Elettük legboldogabb perce az volna — hangoztatták —, ha engedélyt kapnának arra, hogy honvéd kötelekbe léphessenek. Feltűnt: különösen Tvaun megjelenése, egész magatartása magyaros, mintha valamelyik színmagyar faluból került volna ide. A bucsúztal nagyban megkönnyítette, hogy cigarettával alaposan megtörtük „rokonaink“ zsebeit s némi itókáról is gondoskodtunk részükre. Akkor még volt miből...

Az árúk árának megállapításánál csak a hivatalos közlemények irányadók!

Kolozsvár város közellátási hivatala közli: Az utóbbi időkben egyes lapokban a közellátással kapcsolatosan és pedig főleg a zárolt cikkekre, a szétosztásra és árszabályozásra vonatkozólag olyan közlemények jelentek meg, amelyek nemcsak félreértésre, hanem súlyos kellemetlenségekre adtak alkalmat. Így legutóbb az egyik napilapban a rizs árának fel-emeléséről jelent meg egy közlemény ellenőrizhetetlen forrásból. A közlemény alapján az egyik kolozsvári kereskedő csaknem háromszoros árral árusította a

készletében lévő rizst. Emiatt a kereskedő uszorabírság elé került. Az ilyen és ehhez hasonló esetek készítetik a város közellátási hivatalát arra, hogy ezt a figyelmeztető közleményt adja ki úgy a kereskedőknek, mint a vevőknek. Ugy az eladó, mint a vevő csak azon hírlapi közléseket veheti irányadóul, amelyeket vagy közvetlenül a polgármesteri hivatal, vagy a város közellátási hivatala ad ki. Egyébként a közellátásra vonatkozólag is a hivatalos lap (Budapesti Közlöny) közöl minden rendelkezést.

Legdrágább kincsünk: az egészség

Tudnivalók a kiütéses tifuszról

A kiütéses tifusz általában háborús időkben, mikor a közegészségügyi gondoskodás hanyatlást szenved, szokta fel-ütni fejét. A betegséggel való foglalkozásnak az adja az aktualitását, hogy néhány hónappal ezelőtt Erdélyben is előfordult, szerencsére csupán szörvénnyosan. Hazánkban a kiütéses tifusz szomorúan ismert betegség volt a törökidőktől ide-jén. A megelőző világháborúban pedig a szerb vidékeken vonult végig a járvány, közel százötvenezer áldozatot szedve.

A betegség kb. kétheti lappangási idő után jelentkezik. Az első tünetek a meg-hűléshez, vagy influenzához hasonlóan, fejfájással, bégvadtsággal, magas lázzal, nagymérvű elesettség, érzésével kezdő-

dik. Három-hét nap múlva ezután len-csényi vagy ennél is apróbb rózsaszínű kiütések jelennek meg a kezen, lábon, vállon és törzsen. A láz hosszú ideig el-tarthat s a betegség nagy százalékban halálosan végződik.

Ezerkilencszázhuszonháromban, Orosz-országban huszonötmillió megbetegedést és hárommillió kiütéses tifuszos halá-l esetet jegyeztek fel. Romániában 1936-ban csupán Bessarabia területéről ezer-hatszáz beteget jelentettek be.

A betegség általában a téli hónapok végén: február, március hónapokban je-lentkezik leginkább. A közegészségügyi viszonyok javulásával, egész Európában csökkenő tendenciát mutat.

A betegségben a halálközeli tulajdon-képpen a huzamosan tartó igen magas láz — a bajt másnéven kiütéses láznak is hívják.

Nicolle tuniszi bakteriológus 1909-ben felfedezte, hogy a kiütéses lázat a ruha-tetű viszi át, maga a beteg nem fertőz. Tehát a kórokozónak szükség van egy közti — gazdára (ez esetben a tetűre), melyben elnyeri fertőző képességének kifejlődését. Nicolle jelentős felfedezésé-ért később a Nobel-díjat nyerte el.

A kórokozót magát két tudós kutató: Ricketts és Wilder fedezték fel a Rocky Mountain környékén már évek óta fellé-pő kiütéses láz vizsgálataival kapcsolat-ban.

Ők a kórokozót a kis tojásdad alakú lenyeknek hitték, melyeket bizonyos kul-lancokban találtak.

Rocha da Lima brazil kutató 1916-ban igazolta Rickettsék feltevését. (Időköz-ben Ricketts megkapta a kiütéses lázat és bele is pusztult.)

Az 1922-es év elején az Egyesült Álla-mok közegészségügyi hivatala megbizta Speffer főorvost, hogy menjen el Nyu-gat-Montanába s vizsgálja meg, hogy mi az oka az ott oly gyakran fellépő s oly sok áldozatot szedő betegségnak. A be-tegség szintén a kiütéses láz volt. A közti gazda azonban itt nem a tetű, hanem mint Rickettsék esetében is, a kullancs (dermacentor andersoni nevű válfaj) volt.

Kétévi, hosszú, idegfeszítő és veszedel-mes munka után sikerült Spencernek szétbontani a kullancsokból, megfelelő vegyszerekkel való kezeléssel — ki-ütéses láz elleni védőoltást készítenie, melynek alkalmazása esetén a betegség sokkal enyhébb lefolyású, muló rosszul-létszerű formában jelentkezett.

A kiütéses tifusz és a Rocky Moun-tains mellett még mint hasonló bajt meg kell említeni a Brill-lázat, melyet a Bosztonkörnyéki kivándorlók szoktak megkapni. Az ótnapos volhiniai láz s a Japánban fellépő tsutsuga mushi-láz szin-tén hasonló betegség. Az európai kiüté-ses lázat mindig a tetű viszi át. A beteg ember vért szívott tetű nyolc napig fer-tőz s aztán maga is megbetegszik és el-pusztul, de még beszáradvá is fertőzhet néhány napig. Világos tehát, hogy a be-tegség elleni védekezés a tisztaságból s a tetű elleni védekezésből áll.

A kiütéses tifusz ellen ma már érte-kes, hatásos védőoltást is készítenek. Igaz ugyan, hogy az oltóanyagtermelés még kissé nehézkes. Weil módszere sze-rint magából a tetűből boncolják ki a ha-tékony részt, Cox csirkeembrió szikár-tyán tenyésztik s az olaszok egér tüdőn tenyésztik a kórokozókat, melyek meg-felelő győngítésével aztán elkészül az oltóanyag.

Nálunk Ungváron állított fel az Orszá-gos Közegészségügyi Intézet megfelelő állomást, ahol a különféle módszert s az ezzel összefüggő egész kérdéskomplexu-mot tanulmányozzák.

DR. ZATHURECZKY ZS. LÁSZLÓ.

Gyilkosság, vagy öngyilkosság

Marosvásárhelyről jelentik: Rejtélyes háttérű haláleset történt a karácsonyi ünnepek alatt. Backamadarason. Palkó Lajos 24 éves backamadarasi legényt ismeretlen tettes a korcsma udvarán szí-venlőtte. A falu legényei a község korcs-májában mulatoztak, amikor fegyverdör-renést hallottak az udvar felől. Kirohan-tak, de az alkonyi félhomályban néhány másodpercig semmit sem láttak. Az egyik legény aztán belebotlott egy emberi testbe. Meglepetten ismerte fel benne Palkó Lajos legénytársát, akinek a szí-vét golyó furta át. A holttest mellett egy Browning-revolvert találtak. A legények átkutatták az udvart, de senkit sem talál-tak és az utca is teljesen kihalt volt. A vizsgálat megállapította, hogy a golyó a szíven át eltávozott a testből. A csend-őrök nem sokkal később megtalálták a golyót, de meglepetten állapították meg, hogy a Browning 6.75 milliméteres, a golyó 9 milliméter átmérőjű volt. Esze-rint nem a Browning volt a halálhozó fegyver. Valószínűleg meglevesztésből hagyták a holttest mellett. A boncolás adatai még hiányzanak és mindezideig még azt sem sikerült teljes bizonyossá-gal megállapítani, hogy gyilkosság tör-tént-e, vagy öngyilkosság.

Csak öt percig lehet telefonálni!

BUDAPEST, december 29. (MTI.) A ke-reskedelem- és közlekedésügyi miniszter ki-egészítette a távbeszélő üzleti szabályzatot a következő rendelkezéssel: Az időtartam kor-látozó berendezéssel ellátott távbeszélő állo-másokról kezdeményezett helyi beszélgetést a berendezés a hívás megkezdésétől számított 5 perc elteltével önműködően bontja.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavanként 10 fillér, vas-
tagabb szedéssel 20 fillér, a legkisebb apróh-
irdetés díja tíz szög 1 pengő. Csak szombat-
ra feladott apróhirdetés díja szavanként 12 fillér.
Állást keresők részére szavanként 8 fillér, vas-
tagabb szedéssel 16 fillér. A legolcsóbb apró-
hirdetés állást keresőknek tíz szög 80 fillér.
Csak szombat-
ra feladott állást kereső apróh-
irdetés díja szavanként 10 fillér. Házasság, le-
velezés rovathoz feladott apróhirdetés díja 20
szavanként 14 fillér, csak szombat-
ra feladott h-
irdetés díja szavanként 16 fillér. Kezelési költ-
ség: Cim a kiadótan és jellegű hirdetések
után 30 fillér. Kedvezményes árak nagyobb kö-
téseknel. Apróhirdetések előre fizetendők. VI-
dekről bélyegben is beküldhetők.

Jellegű hirdetések címét nem tudjuk. Jellegű hirdetésre érkezett leveleket 30 napnál
tovább nem tartunk.

Házasság és levelezés

CSINOS, fiatal, elvált asszony, keres ko-
moly uriember személyében szórakozó part-
nert. „Egymást keressük” jellegű. 07464

VEGYES

KOLCSONT keresünk elsőhelyen való be-
kebelezésre, 30—50 ezer pengő, 200.000 P.
értékű ingatlanra. Ingatlanközvetítő, Mátyás
király-tér 19. F. 470

MÉGELHETÉSET biztosíthatja. Tanuljon
meg könyvelni. Felelősség mellett 6 hét alatt
megtanítom. Fürdő-utca 7. Délután 1—4-ig.
04350

SZŐRMEBUNDÁK

bolcsók, boák, sapkák, gallérozások, javítá-
sok legolcsóbban és legjobb kivitelben.
Veszprémi Sándor szücs-mesternél, Bátya-utca
4., udvarban (Ovár). Szőrmék nagy választé-
kban! F.

OKTATÁS

POLGÁRI iskolai magánvizsgára előkészí-
tést vállal felelősséggel tanárnő. Bővebb fel-
világosítást nyújt délután 2—5-ig. Zápolya-
utca 16. szám, I. emelet 15. 04352

ADÁS-VÉTEL

KOMBINÁLT szobaberendezés, sötétbarna
diófurni, polituros, fotelekkel, dupla rö-
kámival eladó. Berkovics, asztalos, Pap-u.
41. szám. F.

HASZNÁLT ruhát, cipőt, fehérneműt, ré-
gi bútorokat, használt tárgyakat legmagasabb
árban veszek. Benedek Ilona, Timár-utca 14.
szám. F.

KAUKÁZUSI diófurni hálószoba, kom-
binált szekrények, háromajtós szekrények, fi-
nomkivitelű konyhák, dohányzóasztalok stb.,
békébeli kivitelben, szolid árban kaphatók.
Wolff Sándor lakberendezési vállalat, Deák
Ferenc-utca 42., volt Iliescu Bank épületében.
F.

KOMBINÁLT szobák, hálók, ebédlők, fes-
tett hálók, konyhák kaphatók Újváry Károly
műbutorasztalosnál, Horthy-ut 29. Műhely:
Horthy-ut 34. Telefon: 41—90. F.

VESEK ócskaruhát, fehérneműt. Rácz Sán-
dor, Mátyás király-tér 12. F.

BÚTOROK, kárpitosmunkák, konyhák ké-
szén kaphatók. Bútorüzlet Foszto Sándor,
Szentgyörgy-utca 3. szám. Telefon: 11—74. F. 467

ELADÓ asztalok, állványok, pult, jégse-
rény, nagy főzőkemma és tányérok. Jókai-
utca 17. szám. 04341

GYERMEK hócsizmat keresek megvételre
(23) huszonhármast, fehérét. Címeket a ki-
adókra kérek „Hóféhér” jellegű. 04342

PERZSA összekötő szőnyeg eladó. Cim:
Frankovits Margit, Forduló-utca 6. 3681

ELADÓ szépkivitelű, zománcozott kony-
haberendezések, diófurni, kombinált szek-
rények, rókamiék, hálók, asztalok, különböző
olcsó székek, egy jó és szép használt ebédlő,
egy kis kombinált szekrény, egy szublót és
üveges vitrin. Török István asztalosnál, Teleki
Pál-utca 3. szám. (Ovár.) F.

NŐI kerékpár, békébeli gumikkal eladó.
Honvéd-utca 51., II. 6. 3682

DIÓFURNIROS hálószobák, szalonszta-
lok és egy könyves vitrin olcsón eladó. Der-
matán innen, Hóry Béla 9. F.

KOZÉPTEKERTÜ férfinek egy valódi új,
angol téli feketekabát eladó és signált olaj-
festmények. Bem-utca 7., félelelet, jobbra.
04335

IRODAI iratszekerényt megvételre keresek.
Cim a kiadótan. G. 227

BÉKEBELI, alig használt szmoking eladó.
Alkalmas női kosztümnek is. Sötétkék, kifo-
gastalan állapotban lévő férfitelikabát eladó.
Brassai-utca 15. I. 6. 04329

NŐI hócsizma, 37-es, új, barna és tiszta
gyapjú új kék szövetroha eladó. Cim a ki-
adótan. 04355

PATKÁNYFOGÓ kutyát keresek megvé-
telre vagy fizetésért kölcsön. Reisman,
Bartha M. 7. 04358

KITUNO moslék jutányos áron, állandó
kihordásra, eladó. Bristol-étterem, Szappan-
utca 4. F.

FÜRÉSZVÁGÓGÉPET, 6—10 lóerős,
üzemképes és egy közép vagy kisebb pénzár-
szekerényt (Wertheim-kassza) megvételre keres-
sek. Cserey, Kolozsvár, Bajza-utca 12. 04357

SZALAGFÜRESZ 700-as, üntvény, telje-
sen új, eladó. Ugyanott eladó egy 6 HP.
Hofherr Schrantz petroleum (motorko) meg-
hajtott új fekvő motor. Erdekldni Kemény
Gábor-u. 3. fszt. 5. Délután 11—1 között.
04311

Elsőosztályu

télikabátok és sültö-
nyök, (nadrágok) méret után megrendelhetők
tisztá gyapjanyagból, Bartha Zoltán uri di-
vatszabóságában, Kolozsvár, Horthy Miklós-
ut 66. 04328

TOLGYFA könyvszekrény, sodronyos fes-
tett ágy, 2 éjjeli szekrény, egy asztalka és
egy 10 éves fiúnak télikabát, jó állapotban,
eladó. Egyetem-utca 1., II. 5. 04349

ELADÓ jókarban lévő rókamiék. Vágóhid-
tér 8. 04343

VESEK pince, padlásomokat, butort, ru-
hát, rongyot, divánt, fotelt, matrácot, varró-
gépet, fehérneműt, cipőt, tollat, üveget, épü-
letanyagot, háztartási cikkeket, intézeti kise-
lejtezett dolgokat, könyvet, szőnyeget, szöve-
tet, függönyt, kemencét. Levelezőlaphívásra
házhöz megyek. Öcskakereskedés, Vágóhid-
tér 8. 04343

VADONATUJ Singer női varrógép, leg-
modernebb, sürgősen eladó. Cim a kiadótan.
04355

JÓKARBAN lévő perzsáláb bunda eladó.
Horthy-ut 26., I. 7. 04360

ZONGORA, világmárkás, Lauberg Glass
gyártmányú, modern, rövid, kereszthurok, kör-
páncélos, páncéltökés, hárompedálos, eladó.
Karolina-tér 7., I. 8. 04351

SINGER varrógép, jó állapotban, eladó.
Kund vezér-utca 12. 04359

FEKETE férfi télikabát, kistermétre eladó.
Urania-palota II. emelet 15. 04361

MAGYAR ruha eladó, közöttekmetre, fi-
nom anyagból vagy elcserelném jobb rádió-
val. Cim a kiadótan. 04348

HÁLÓSZOBABERENDEZÉS eladó. Megte-
kinthető 4—6-ig, Györgyfalvi-ut 31., I. eme-
let 4. F. 222

December

29

Szerda

SZÍNHÁZ = MOZI = RÁDIÓ

A nap két 7 óra 47 perckor, nyugszik 16
óra 16 perckor. A hold két 9 óra 36 perckor,
nyugszik 19 óra 10 perckor.

A protestáns naptár szerint Dávid, a róm.
kat. naptár szerint Tamás ptk., az uigörög
naptár szerint Aprószentek napja van.

Emlékeztető

1893-ban e napon hunyt el 72 éves korában
sir Sámuel White Baker, minden idők leg-
merészebb Afrika-kutatója, aki magyarszár-
mazásu feleségével együtt kutatta fel a Nilus
forrásvidékét.

Népművelési előadás:

Tégás-utcai áll. Iskolában 18.30-tól 19.30-ig:
A magyar föld természeti kincsei. Alkalma-
vers és ének. Veresné Süköd Mária.

Nagy Lajoskirály-u. áll. Iskolában fél 6-
tól fél 8-ig: Ahogy leten a munkát akarja, dr.
Ebner Jenő róm. kat. lelkész. Daloljunk
együtt. Pfaffenhuberné. Katonai előadás. Si-
mon József.

Vasvári Pál-utcai áll. Iskolában 4—5-ig.
Egészségügyi előadás. Ellenségeink, Pál Sán-
dor.

Szolgáltatós gyógyszerárak

Mátyás király, Mátyás-tér 4. sz. Telefon:
24—80. Apostol, Wessely Miklós-u. 35. sz.
Telefon: 17—82. Megváltó, Magyar-utca 13.
sz. Telefon: 17—05. Isteni gondviselés, Mus-
solini-ut 42. sz. Telefon: 10—65.

MUZEUMOK

EGYETEMI ÁLTALÁNOS NÖVÉNYTANI
INTEZET (Parkas-u. 1. Közp. Egyt., 1. udvar
felől bejárás) múzeumai: Alföldi múzeum, Er-
délyi szoba, Tanszer- és Amerikai-Alaszka-
múzeum, nyitva minden hónap 6-8-án vasárnap-
ján d. e. 10—12 óráig (díjmentesen).
NÖVÉNYTANI MUZEUM. A Botanikus-
kertben, Majális-u. 42. Nyitva: 8—13, 15—19
ALLATTANI MUZEUM: Mikó-u. 5. sz. Nyit-
tava 9—12 óráig.

ALKALMAZÁS

KERÉKPÁROS kifizetőt felveszünk
azonnalra. Ellenék kiadótanál, Jókai-utca
16.

MUNKÁSNOKEK, vizsgázott fűtőt és ta-
nulófiukat fizetéssel felvesz Unió, kelme-
festő, Munkácsy-utca 32. F.

SZERÉNY bejáró mindenest keresek egész
napra, Erzsébet-ut 7. 3691

KÖNYVELESEN jártas, gépirni tudó
tisztviselőt felveszek. Részletes ajánlatokat
az eddigi működés és fizetési igények megje-
lölésével „Onálló munkaerő” jellegűre a ki-
adókra kérek. G. 227

PALOCsAY virágüzlet keres költőleányt,
yagy közleányt azonnali belépésre. 04333

FÖZESHEZ is érte mindenest keresek, le-
tőleg azonnal. Egyetem-utca 1., III. emelet
5. 04344

IRODASZOLGAHÁZASPÁRT január 1-re
keresek. Havi fizetés 150 pengő és főzőmende-
nesnek 80 pengő. Cim: Kőrjegyző, Győr-
vársárhely. 04361

HÖLGYFODRÁSZSEGÉDET és tanuló,
férfit vagy nőt, azonnal felveszek. Terkál,
Unió-utca 5. 04356

ÜGYESKEZŐ, fiatal munkáslányok felvé-
tetnek. Kefelez. Apór-utca 27. 04347

BELVÁROSI trafik megbízható, komoly
munkánót keres. Ajánlatot kérek „Trafik”
jellegű. 04361

INGATLAN — LAKÁS

ELUTAZÁS miatt sürgősen eladó villa a
klinika közelében, 20 m. fronttal, 2 szoba,
konyha, előszoba, pince, szép gyümölcsöskert
42.000 P. Erős központban 3x2 szoba, kom-
fort 115.000 P. Belvárosi ház, viz, vil-
lany, csatorna 13.000 P. Két szép villahely
a tisztviselőtelepen 31.000 és 26.000 pengő.
Kizárólagos megbízott: Ingatlanforgalmi iro-
da, Mátyás király-tér 19. F. 470

ÖRÖKLAKÁS sürgősen eladó, Wesselyi
Miklós-utca, 2 szoba, konyha, melléke-
lyiséggel, emeleten, 60.000 pengő. Ingatlan-
közvetítő, Mátyás király-tér 19. F. 470

ELEGÁNSAN bútorozott szoba, fűdőszó-
bával és teljes ellátással, azonnal is, kiadó.
Berde Mózes-utca 3., II. emelet 5. 04346

BÚTOROZOTT szoba, nagyon szépen be-
rendezve, állomás mellett, kiadó. Címeket
„Tisztviselőnek” jellegűre kérek. F. 222

KIADÓ műhelyhelyiségek, szép lakással,
raktárral, ipari árammal, Rákóczi-ut környé-
kén. Értekezni Donát-ut 148. 04345

KULONBEJÁRATU, szép bútorozott szoba
fűdőszobával központban kiadó. Szolid” jel-
legű. 04362

ÁLLAST KERES

JOBB leány házvezetőnőnek vagy gyermek
mellé elmenne zsidó családhoz. Cím: „Meg-
bízható” jellegűre kérek a kiadókra. 04359

A kolozsvári Nemzeti Színház heti műsora a Színkörben

December 29-én, szerdán fél 7 órakor: BO-
HEMELET. A Tizes Szervezet eódása.
Beyezelő mond: Bartha Sándor tanár,
főtitkodes. Jegyeket a pénztár nem áru-
sit.

December 30-án csütörtökön nincs előadás.

December 31-én, pénteken 6 órakor: NAGY
SZILVESZTERI ÉS UJÉVI VIDÁM EST.
(Dal, tánc, szerelem és vidámság). Rendes
helyárak.

December 31-én, pénteken 9 órakor: NAGY
SZILVESZTERI ÉS UJÉVI VIDÁM EST.
Rendes helyárak.

Január 1-én, szombaton fél 3 órakor: NAGY
SZILVESZTERI ÉS UJÉVI VIDÁM EST.
Rendes helyárak.

Január 1-én, szombaton fél 7 órakor: GYL
MESI VADVIRÁG. Rendes helyárak.

Január 2-án, vasárnap d. u. fél 3 órakor: A
MOSOLY ORSZAGA. Rendes helyárak.

Január 2-án, vasárnap fél 7 órakor: PIROS
BUGYELLÁRIS. Rendes helyárak.

A Színkör jegyeit december 28-án, kedden
reggel 10 órakor kezdi árusítani a „Szín-
kör” elővételi jegypénztára.

MOZIMŰSOR

ÁRPÁD: ELADÓ BIRTOK. Főszerepben:
Páger, Szelezky, Vaszary, Pethes. Fráter-
dalokat énekel Orbán Sándor. Műsor előtt
Donald-kacsa színes rövid filmje: „BETON-
TÖRÖK” és a legújabb híradó. — CORVIN:
I. LATHATATLAN BILINCS. Szer.: Alida,
Carlo Ninci, Andrea Checchi, II. MAGYAR
HIRADÓ. III. EURÓPA HIRADÓ. Kezdet:
egy negyed 4, egy negyed 6, egy negyed 8.
Vasárnap és ünnepnap d. e. 11 órakor maliné.
— EGYETEM: CSODAREPULÓ. (A legújabb
csodafilm. Két órák kacagó orkán.) ERDÉLY:
REGI NYÁR. Fősz.: Honfy Hanna, Szilasy
László, Simor Erzsébet, Ceortos Gy., Róza-
hegyi K., 2 Pethes, Csikós Rózi. Előadások:
kezdete: 3 órakor, 5 órakor és 7 órakor.
— MÁTYÁS: A MAKRANCOS HÖLGY. Fő-
szerepben: Karády Katalin, Jávör Pál. Elő-
adások d. e. 11 és d. u. 3, 5 és 7. RÁKÓCZI:
VASKORONA. Monumentális olasz film.

RÁDIÓ

CSÜTÖRTÖK, DECEMBER 30.

6: Üzen az otthon. 6.25: Ébresztő. Torna.
6.45: Reggeli zene. 7: Hírek. 8: Hírek német,
román, szlovák, ruszin és szerb nyelven. 8.35:
Délutáni muzika. 10: Hírek. 10.15: Könyv-
dallamok. 10.30: Hírek. Műkorismertetés. 15:
Országos Postászenekar. 15.30: A fonóban
sól a nő. Előadás. 16.20: Radics Gábor
tánczeneegyüttes. 16.45: Időjelzés, hírek. 17: Gás
pár Lajos cigányzenekara muzikál. 18.10: AL-
bert Ferenc hegedül. 18.35: Csépeljünk töb-
bet. II. rész. Előadás. 18.50: Hírek. 19: Tessék
választani. Hangszerek. 19.40: Rádió a rá-
dióról. 19.50: Részletek a rádiózenekar no-
vember 11-i nyilvános hangversenyéből.
20.30: Németországi képeskönyv. A verse-
ket elmondja Szörényi Éva. 21: A mi dalaink.
21.40: Hírek. 22.10: Hírek német, angol és
francia nyelven. 22.40: Magyar nóták. 23.20:
Operett részletek. 23.45: Hírek.

ÚJ KÖNYVEK

Semjén Gyula:

LÁZADÁS

A hivatás és az emberi szempontok össze-
ütközése az orvos pályáján különös nyomató-
kot nyer. A hivatása ellen vétő orvos csak
magasabbrendű emberi elvek érdekében cse-
lekedhetik az esküszegés vádját nélkül. A mér-
legelő felfogással ellentétben alkalmazott or-
vosi tudás hatalmas lelki válságokat idéz fel,
de ugyanakkor tragikusá válhat helyzeteket,
sorsokat old meg pillanatok alatt. Az orvos
lelki válságát a megbékélés, igazolását hozó
megoldását mélyen és élményszerűen érte-
kelte az új magyar író, aki az érdeklét-
nek, lélekrajznak a egyuttal a művészi ma-
gyar nyelvnek hivatott mestere. Semjén Gyula
pompás regényét az újszerű orvosregények
első példájaként lehet üdvözölni. Athenaeum-
kiadás.

Kolumbán Géza:

ASSUNTA

Új író jelentkezik e műben. Az örök em-
beri érzésekről beszél eddig ki nem mondott
szavakkal. Az eredetiség és a különösség ked-
velője Kolumbán Géza, természetesen anélkül,
hogy modorossá válnék. A tehetséges fiatal
író legszebb vonása józan mértékértartása,
mellyel a hatalmas érzelmi viharok rajzában
élni tud. Két női hőse van a regénynek: egy
fiatal olasz lány — az ártatlanság és a tisz-
taság mintaképe, — s egy amerikai nő — a
kifinomult kultúra megtestesítője. A két nő-
közt vívódik a regény férfihőse, aki nagy-
városi életéből próbált menekülni a tenger-
part tiszta világába. Két szerelem kegyeltje;
hajszoltja és áldozata lesz; érzéseinek nem él-
het, meg kell halnia hatalmas és tragikus szo-
ritásukban. Az új író az Athenaeum mutatja
be a magyar olvasóközönségnek.

Hagyományos erdélyi szellemben,
bátran, megalkuvás nélkül küzd
mindennap a magyar nép boldogu-
lásáért az Ellenék.

SPORT

Kitűnő teljesítményt nyújtott a karácsonyi tornán a Ferencváros és a NAC

— állapítja meg a fővárosi sajtó

KOLOZSVÁR. A magyar labdarugó-sportban különleges és ritka csemege a Karácsonyi Torna. Régen, a béke idején, jóformán minden jobb magyar csapat a külföldet járta a karácsonyi ünnepeken és ritkaságszámba ment, ha vezető csapataink közül valamelyik is itthon töltötte az ünnepeket.

Budapest 1926 óta nem járt karácsonykor külföldi csapat. Legutóbb a prágai Slavia volt vendége a Ferencvárosnak. Tizenkét év után újra külföldi tornát rendezett a többszörös magyar bajnokcsapat a zágrábi HASK, a bécsi Floridsdorf és a Nagyváradi AC részvételével, amely átütő magyar sikerrel végződött. Mindkét magyar csapat mindkét mérkőzését megnyerte. A két külföldi csapat — mondhatnók — csak statisztált a magyar csapatoknak, amelyek a sztár szerepét játszották. Az egyik fővárosi lap így ír a négyes nemzetközi tornáról:

— Remek volt az, amit a NAC és a Ferencváros ezen a két ünnepnapon végzett. De biztosak vagyunk benne, hogy úgy a HASK-ot, mint a Floridsdorft a Gamma, KAC, Kíspeszt, Csepel, SalBTC és a Vasas is legyőzte volna.

— Tetszett a közönségnek, amikor egy-egy véletlen dancs után egy magyar játékos és egy külföldi játékos kezét fogott, vagy megölelte egymást, jelezvén azzal, hogy nem maradt harag a szívükben. Az egyik bocsánatot kért kézfogással, a másik pedig elismerte, hogy nem volt szándékos a dancs. Nagyon jóleső érzés az ilyesmi a nézőnek is. Ez igazolja, hogy a pályán nem egymásra acsarkodó és bosszúállónak rágódo ellenségek voltak, hanem nemes ellenfelek.

Újévre már kész a tavaszi forduló sorsolása

BUDAPEST. A Magyar Labdarugó Szövetség országos ügyvezetője, Barcsay János a következőket mondotta a tavaszi sorsolással kapcsolatban: Az NB I—II—III tavaszi sorsolását máris munkába vették. Ez a munka igen sok időt vesz igénybe, mivel azon igyekezünk, hogy minden egyesület kívánságát teljesítsük, amelynyire az tőlünk telhet. Egészen bizonyos, hogy a sorsolással az újév első napjaiban már készen leszünk és a teljes tavaszi sorsolást átadhatjuk a nyilvánosságunknak.

A DiMÁVAG rendezi az országos asztaliteniszbajnokságokat

KOLOZSVÁR. A DiMÁVAG 1944 január 6., 7., 8. és 9-ikén a Magyar Országos Asztalitenisz Szövetség megbízásából rendezi meg Magyarországon 1944. évi országos vidéki bajnokságait és a Geistkupa vándordíjas csapatbajnokságát a diógyőri stadionban. A versenyre a nevezési zárlat január 3. a versenyen a versenymez és a tornacipő szigorúan kötelező. Értesülésünk szerint az országos vidéki asztaliteniszbajnokságokon az összes kolozsvári egyesületek részt vesznek.

Kijelölték a Belgrádba utazó katonai válogatottat

BUDAPEST. Január 2-án, vasárnap a magyar katonaválogatott Belgrádban játszik visszavágó mérkőzést a német katonaválogatott ellen. A magyar csapat tegnapi edzőmérkőzésén az A csapat 2:0 arányban győzött a B csapat ellen, amely után a következő 14 játékost jelölték ki, akik Belgrádba utaznak: Szekeres, Soly-mosi, Rudás, Kónya, Balogh II., Kiss, Ba-

logh I., Széphegyi, Lukács, Kiss Gyula, Deák, Devecseri, Patkó és Tánczos. A magyar csapat a péntek délutáni gyors-sal indul Belgrádba.

ÓZDON karácsony másodnapján a MOVE—OVTK versenyén Németh Sándor, a Gamma kiváló versenyzője a 100 méteres mellúszás országos csúcseredményét 1:09-re javította. Az eddigi csúcsot Angyal György tartotta 1:09.6-os eredménnyel.

Megkezdte téli pihenőjét a Ferencváros

A Ferencváros játékosai megkezdtek téli pihenőjüket. Az összes játékosok január 22-ig kaptak szabadságot. Eredetileg úgy volt, hogy január 2-án még a

KÖZGAZDASÁG

Hivatalos magyarázat az Üzletek új zárórájáról

KOLOZSVÁR, december 29. A kereskedelmi és közlekedési miniszter a nyílt árusítási üzletek nyitási és zárási idejét, mint tudjuk, újból szabályozta és ez az új rend Kolozsváron tegnap épett életbe. Tegnap már nem nyitottak azok az üzletek, amelyek nem élelmiszerárússal foglalkoznak. Az új üzleti zárórák megállapításával kapcsolatban, illetékes helyről kapott felvilágosítások alapján, az érdekeltek tájékoztatására az alábbiakat közöljük.

A rendelkezés szempontjából nyílt árusítási üzlet minden olyan helyiség, amely a közönség számára vásárlás céljából nyitva áll és amelyben a vásárolt árut a vevőnek átadják, vagy onnan lakására küldik. Nyílt árusítási üzlet az is, amelynek ajtaja nem utcára, hanem kapualjra, udvarra nyílik, vagy emeleten van elhelyezve, még akkor is, ha az árusítás mellett lakás, vagy műhely céljára is szolgál. Nem nyílt árusítási üzlet az, amelyben anélkül, hogy az üzlet árusításra is be lenne rendezve, kizárólag anyagmegmunkálással és a megrendelésekre készült áruknak eladásával foglalkoznak.

A tegnap délelőtti élelmiszerárússal nyílt árusítási üzleteket is két csoportba osztja. Az első csoportba tartoznak azok, amelyek kizáróan, vagy túlnyomóan élelmiszer, tüzelőanyag, vagy élővírgáz árusítására van berendezve. Ezek az üzletek a polgármesteri határozattal megállapított eddigi rend szerint nyitnak és zárnak. Ezekre nézve az új rendelet csak azt írja elő, hogy legalább reggel 9 órától, az eddigi rend szerint megállapított nyitvatartási idő végéig nyitva kell tartani. Kimondja továbbá, hogy ezekben az üzletekben abban az időben, mikor csak nekik szabad nyitva tartani, kizáróan élelmiszer szabad árusítani.

A második csoportba tartozó üzletek Kolozsváron április 30-ig, a keddi napon kötelesek zárni. A többi napokon 9 óra előtt nyitni és délután 4 óra után, szombaton pedig 7 óra után nyitva tartani nem szabad. A keddi zárvatartás kötelezettsége nem terjed ki azokra a nyílt árusítási üzletekre, amelyekben kizáróan továbbárusítók részére szolgáltatnak ki árut. Azokban az üzletekben, amelyekben úgy továbbárusítók, mint fogyasztók részére szolgáltatnak ki árut, kedden a fogyasztókat kiszolgálni nem szabad. Az e csoportba tartozó üzletek közül azok az üzletek, amelyekben bármilyen textilanyagot, kaapot, cipőt, sapkát, esernyőt, papírt, írószert, vasárut, edényt, háztartási cikket és festéket, üveget és porcelánt, valamint villamosági és villanszerelési cikket árusítanak, délelőtti 9 órától délután 4 óráig egyhuzamban kötelesek nyitva tartani. Ugyanez a rendelkezés vonatkozik az áruházakra, vegyeskereskedésekre és drog-

NAC-cal játszanak barátságos mérkőzést, de ezt a NAC lemondta.

Újabb asztaliteniszversenyt rendez a Bástya

KOLOZSVÁR. A Bástya asztali teniszszakosztálya újabb verseny megrendezésével akarja bebizonyítani azt, hogy milyen előszeretettel viseltetik az asztali teniszsport iránt. Ezért elhatározta a szakosztály vezetősége, hogy ma este a Redout nagytermében fél hét órai kezdettel asztali teniszversenyt rendez. A versenyre bárki benevezhet a helyszínén hat és fél hét óra között. Benevezési díj nincs.

A verseny iránt igen nagy az érdeklődés, mivel az alkalmat ad arra, hogy Vladone a napokban elszenvedett vereségeért visszavágjon.

A KAC SZILVESZTERI ESTJE iránt változatlanul nagy az érdeklődés. Az este tívt az egyesület Unió-utca 21. szám alatti összes termeiben rendezi meg a vezetőség, amely igen jó műsort is állított össze. Az este nyitányon ezután is meghív minden sportbarátot és egyesületi tagot a vezetőség.

riákra is. Nem vonatkozik azonban azokra, amelyek kizárólag továbbárusítók részére áruhnak.

A zégyszüzamban való nyitvatartás kötelezettsége nem vonatkozik azokra az üzletekre, amelyeket az üzlettulajdonos bevonulása, vagy más elháríthatatlan akadály miatt tartanak zárva. Nem érinti a rendelet azokat az üzleteket sem, amelyek nem tartoznak a nyílt árusítási üzletek fogalma alá. Így továbbra is nyitva tarthatók a kizárólagos pálinkamérések, bortermelői kimérések, kávémérések, tejivó csarnokok, kiőzések, fodrász, kozmetikus, manikűr és pedikűr üzletek, továbbá a kizáróan árukra vagy munkára való megrendelés gyűjtésével foglalkozó vállalatok, pl. kelemefestők, ruhatisztítók gyűjtőüzletei, ügynői irodák, beraktározási vállalatok, fuvarlevélfelülvizsgáló irodák, hirdetési vállalatok, hiteludósító irodák, inkasszó irodák, menetjegyi irodák, pénzkölcsönkövetítő ügyintézők és szabadalmakat értékesítő vállalatok helyiségei.

MEGVÁLTOZOTT A CUKORJEGYEK SZÍNE

KOLOZSVÁR, december 29. Tévedések elkerülése végett felhívjuk a közellátási hivatal a kereskedők figyelmét, hogy 1944. évi I. negyedévre kibocsátott cukorjegyek színe eltér az eddigi színektől.

Az általános fejadagra, a hetenkénti 13 dk.-ra jogosító jegy színe zöld, a felemelt, azaz 26 dk. fejadagra jogosító jegy színe pedig fehér. Az említett színektől eltérő színű jegy (piros) tehát Kolozsvár város területén nem váltható be.

UJ RENDELKEZÉS A SERTÉSVÁGÁSOK UTÁNI ZSIRBESZOLGÁLTATÁSRÓL. A közellátásiügyi miniszter tudvalevőleg úgy rendelkezett, hogy azok, akik saját háztartásukban sertéseket hizlaltak és a családtagok száma negyél kevesebb, az előírt 3 kg. feül, ahányszor negyél kevesebb a családtagok száma, annyiszor 2 kg. grammal több zsírt kell beszoolgáltatniuk. A közellátási miniszter e rendelkezésével kapcsolatban Kolozsvármegye és Kolozsvár közellátási kormánybiztosa írtesítette a fennhatósága alá tartozó közigazgatások vezetőit, hogy olyan esetekben, amikor levágásra kerülő sertésből kitermelhető zsír csekély volta miatt a többletbeszoolgáltatás a háztartás tagjainak zsírelátását veszélyeztetné, a többletbeszoolgáltatás előírásától indokolt esetben részben, vagy egészen el lehet tekinteni.

A ZSEBKENDŐ- ÉS NYAKKENDŐKÉSZÍTÉS SZABAD IPAR. Adott esetben az iparügyi miniszter kimondta, hogy nyakkendőnek, zsebkendőnek, törülközőnek és asztalkendőnek méterárúró való elkészítése készítés és igazolásra nem kötött iparigazolvány alapján gyakorolható szabadipari tevékenység. E cikkeket azonban a takácsiparosok és a fehérneműkészítésre jogosult személyek külön iparigazolvány nélkül készíthetik.

AZ ÉRTÉKCIKKÁRUSÍTÁSI JUTALÉK FEL-EMELÉSÉT KÉRIK A TRAFIKOSOK. A dohányárusok érdekvépviseletük útján mozgalmat indítottak a postai értékciikk árusítási jutalék felemelése érdekében, mert állításuk szerint az alacsony megállapított jutalék miatt van időként hiány a trafikokban, bélyegeken és egyéb postai értékciikkeken.

MESTERVIZSGA ÜGYBEN KÖZIGAZGATÁSI BÍRÓSÁGI PANASZNAK NINCSE HELYE. Az iparügyi miniszter kimondta, hogy mestervizsgálatra bocsátást megtagadó határozat ellen közigazgatási bírósági panasznak nincs helye. A közigazgatási bíróság ennek megfelelően ilyen panaszok ügyében hatáskör hiányában a beadott panaszokat végzésel utasítja vissza.

Uzsorabíróági ítéletek

KOLOZSVÁR, december 29. A kolozsvári törvényszék egyes uzsorabírája, Sebessy Gábor dr., árdágitási ügyekben a következő ítéleteket hozta:

Csegezi Béla, kolozsvári bentés, aki a Battyányi-utca 53. szám alatt lakik, ez év június 25-én egy darab sertést jóval drágábban adott el a megengedett árnál. Az uzsorabíró Nagy Tibor dr. ügyész vádpeszéde után, az árdágitó bentést 1200 pengő pénzbüntetésre ítélte.

Venczel Jánosné Nagy Margit, Kiss-utca 12. szám alatt lakó textilkereskedő ellen azért indult eljárás, mert ez év július 2-án üzletben azt az utasítást adta alkalmazotainak, hogy csak az állandó vevőinek szolgáljanak ki női harisnyát. Annakidején az uzsorabíró 500 pengő pénzbüntetésre ítélte. A vádlott semmiféle panaszt jelentett be és az ítéletbába is foglalkozott az ügygel. A tábla megemlékezte az elsőfoku ítéletet és elrendelte a védelem által kért bizonyítás kiegészítését. Az uzsorabíró tegnap ismét foglalkozott az esettel, kihallgatták a védelem által megnevezett tanukat, majd a bizonyítási eljárás befejezése után a vádlottat 800 pengő pénzbüntetésre ítélték. A védelem újból semmiféle panaszt jelentett be.

Mo'dován Lászlóné, dezméri asszony Apahidán a bivalytejef 58 fillér helyett 1 pengőért adta október, november folyamán, 200 pengő pénzbüntetést kapott.

Bakos András, Kelemen Ferenc és Verebei János kajánlók lakosok ugyancsak a bivalytej drágításáért kerültek a bíróság elé. Bakos András szeptember és november hónapokban a lefejezett bivalytejért 22 fillér helyett 60 fillért fogadott el, 150 pengő pénzbüntetést kapott. Kelemen Ferenc három éven keresztül árulta 54 fillér helyett 60 fillérért a bivalytejet. Ugyancsak 150 pengő pénzbüntetést kapott. Verebei Jánost hasonló bűncselekményért 200 pengő pénzbüntetésre ítélték. Valamennyi ítélet jogerős.

Másfélévi börtönre ítélte a törvényszék a tolvaj földművest

KOLOZSVÁR, december 29. A kolozsvári törvényszék harmas büntetőtanácsa Szabó András dr., törvényszéki tanácselnök elnöklésével sorozatos lopás büntetéseért vont a felelősségre Máthé János kolozsvárpádi illetőségű 28 éves földművest. Máthé János tavasz kezdeté óta azal tartotta el magát és feleségét, hogy szomszédai udvarára és kertjébe behatolt és kiterített vászon- és gyapjúanyagokat, a száritásra kiterített ruhákat ellopta, bejött Kolozsvárra és értékesítette a lopott holmit.

Az ügyvédség ötrendbeli lopás büntetéseért indított eljárást Máthé János ellen, mert ez év március 27-étől november közepéig, leleplezéséig, Rácz Péterné, Dimbán Sándor, Zsukan Aurél, Zsukan Trajánne és Kozsokneán Mária, kolozsvárpádi lakosok telkéről több ezer pengő értékű vásznat, gyapjú ruhaanyagot és kész ruhaneműket lopott. A törvényszéki tárgyaláson beismerte bűncselekményét Máthé János. Lopásait csupán azzal mentegette, hogy kétkéze munkájából nem tudott megélni és ezért sodródott a bűn útjára.

A bizonyítási eljárás befejezése után a törvényszék másfélévi börtönre és öt évi jogvesztésre ítélte a vádlottat. Az ítéletben úgy a vádlott, mint a kir. ügyész megnyugodott.

Felavatták a szófiai Magyar Intézetet

SZÓFIA, december 29. (MTI.) Arnóthy-Jungerth Mihály, szófiai magyar követ, december 25-én a szófiai Magyar Intézet felavatása alkalmából beszédet mondott. Köszönetét fejezte ki az illetékes bolgár kormányfőnek azért a támogatásért, amely lehetővé tették az intézmény létrejöttét. Hangzott az a meggyőződés, hogy ez az intézet jelentős szerepet fog játszani a magyar-bolgár szellemi kapcsolatok további kiépítésében. Rámutatott ezután a két népkatonai és politikai kapcsolatainak közös fejlődési vonalát mutató, Bulgária számos helyén található emlékekre. Ugyanígy Magyarországon is meg lehet találni a sokévszázados bolgár kultúra maradványait.

— A magyar és a bolgár nép — mondotta — évszázadokon keresztül hasonló politikai, katonai, gazdasági és kulturális viszonyok között élt egymás szomszédságában és ma is így él. Bulgária történelmének ragyogó időszakában gyakran találkoztunk a magyarok közreműködésével. Ennek a közreműködésnek a részletes kutatása és tanulmányozása a most felavatott Magyar Intézetre és a budapesti bolgár testvérintézetre vár. Munkájuk fontos lesz Magyarországon és Bulgária történelme szempontjából, de a kultúra általános történelme szempontjából is, mert magyarázatot nyújt a magyar-bolgár együttműködésnek a multban érvényesülő befolyására és a délkelet-európai kulturális fejlődésre.

Zsebnaptárak az 1944. évre börtön és vászonkötésekben

minden nagyságban és árban, az

„Ellenzék” könyvesboltban

Kolozsvár, Mátyás király-tér 9.

ÚJÉVRE!

Fajalmák

vizsonteladók és fogyasztók részére.

Borkülönlegességek

saját borpincészetből

Ady Zoltán

fűszer- és csemegeüzletében, Wesselényi M.-u. 31. Tel. 11-35

Kabinet- és Jonathán-alma érkezett!

Fényképezőgépek,

villamos-motorok, melegítők, orvosi berendezések, fogászati gépek szakszerű átdolgozását és javítását vállalom

MEDVÉSSY, Jókai-utca 9.

Hull a háború befejezéséről nyilatkozott

WASHINGTON, december 29. (Bud.Tud.) Hull államtitkár kijelentette a hétfői sajtóértekezleten, hogy az európai háború 1944-ben véget érhet, feltéve, ha az egyesült nemzetek minden népe még jobban fokozza erőfeszítéseit és még nagyobb lelki egységgé ko-vácsulódik. Hull azonban ismételt intett a rulságos derüléstől. Az államtitkár közölte, hogy Mikolajczik lengyel miniszterelnök rövidesen az Egyesült Államokba érkezik, egyelőre azonban még nem erősítheti meg azt a hírt, amely szerint a miniszterelnök Roosevelt elnököt közvetítésre akarja felkérni a szovjet kormány és a lengyel kormány között.

NAGY ÉRDEKLŐDÉS ELŐZI MEG AZ ERDÉLYI PÁRT MÜKEDVELŐ CSOPORTJÁNAK SZILVESZTERI ESTJÉT. Az Erdélyi Párt mükedvelő csoportja december 31-én, pénteken este fél 8 órai kezdettel a párt dísztermében (Farkas-utca 7. sz.) műsoros szilveszteri estet rendez. Tekintettel a nagy érdeklődésre, a vezetőség ezúton is felhívja a t. tagokat és a n. é. közönség figyelmét, hogy asztalfoglalásról mielőbb gondoskodják, mert ez már csak korlátozott számban áll rendelkezésre. Asztalt foglalni lehet a párt irodájában délelőtt 9—2 óráig. (Telefon: 25—38.)

FELVÉTEL A BIHARDIOSZEGI ÉS SATORALJAUJHELYI SZÖLŐMUNKÁS ISKOLÁBA. Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter a bihardioszegi és a satoraljujhegyi szőlőmunkások iskoláját 1944. tanévére felvételi pályázatot hirdetett. Az iskolába azok a nőt. len 18. életévüket betöltött és 30 évesnél nem idősebb kizárólag földműveléssel, vagy szőlő- és borkészítéssel foglalkozó pályázók vehetők fel akik legalább az elemi iskola négy osztályát sikerrel elvégezték, ép. erős, egészséges, gyakorlati munkák végzésére alkalmas testalkatúak és fedhetetlen előéletűek. A tanulók részére tanulóoththon (internátus) áll rendelkezésre, ahol a tanegységben végzett munkájuk fejében teljes ellátásban részesülnek. A tanév 1944. március 1-én kezdődik és november 30-án végződik. A pályázati kérvényeket 1944. január 31-ig kell benyújtani az iskola vezetéséhez. Bővebb felvilágosítással az iskola vezetése szolgál.

ELJEGYZÉS. Rimóczy Viola Mária, a kolozsvári Nemzeti Színház magántáncosnője és Mátyás József m. kir. százados jegyesek.

MEGERÜLT BEDEAUX FRANCIA MÉRNÖK. Miamiból jelentik: A miamii bevándorlási hatóság őrizetbe vette Bedeaux mérnököt, az ismert francia racionalizálási szakembert. Bedeaux Északafrikából utlevél nélkül érkezett Miamiba. A háború kitörésekor Franciaországban tartózkodott. Később az a hír érkezett, hogy a németek letartóztatták. 1942-ben Észak-Afrikában jelent meg, ahol azzal vádolták, hogy a németekkel öszekötöttést tartott fenn. Hír szerint az északafrikai katonai hatóságok Bedeaux-t kiutasították.

KARÁCSONYI AJÁNDÉKOT KÜLDÖTT A PÁPA A FINNEKNEK. Helsinki-ből jelentik: XII. Pius pápa Finnországnak karácsonykor mintegy félmillió finn márkát juttatott, részben a szükségét szenvedő finn gyermekek támogatására, részben pedig a hadijelvények segélyezésére. (MTI.)

Hagyományos erdélyi szellemben, bátran, megalkuvás nélkül küzd mindennap a magyar nép boldogulásáért az Ellenzék.

FERENC JÓZSEF
KESERÜVIZ

Páratlan kényszerűségeiben harcolnak a németek Ortonánál

GENF, december 29. (MTI.) A Német Távirati Iroda közli: Londonból jelentik: Az Exchange Telegraph Alexander tábornok főhadiszállásáról jelentést közöl az itáliai arcvonal harcáról, amelyben a 8. hadsereg egyik alezredese leírja a német csapatok szívós védőharcát az ortonai csatában. Az ezredes többek között ezeket mondja: Többnyire nagyon fiatal emberek. Fanatikus elszántsággal harcolnak az utolsó emberig, az utolsó golyóig kitartanak, ha elfogy a lőszerük, pusztá kézzel, puskatussal rohannak az ellenségre, vagy téglákkal és kövekkel dobálják a támadókat. E katonák harci elszántsága egészen az önkivételig fokozódik, mert a nemzeti szocializmus fanatikusai nem ismerik ezt a szót: megadás. Az angolok leírja, hogy a német védők nem válogatnak az eszközökben, hogy pusztítsák a kanadai katonákat. Saját életük feláldozásával igyekeznek behatolni a kanadaiak állásaiba, hogy azokat felrobbantsák.

Súlyos páncéloscsaták alakultak ki Zsitomirnál

BERLIN, december 29. (MTI.) A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti: A zsitomiri nagy téli csatában a Szovjet páncéloskötőkeinek tömegeit hétfőn is a kiev—zsitomiri gépkocsitól délre vetette harcba, azzal a megbízással, hogy a német vonalakat dél- és délnyugat felé üssék át. Igen súlyos, naphosszat tartó harcokban, amelyek során nagy páncéloscsaták alakultak ki, a német védők a Szovjet előrehatolását rugalmas harcmodorukkal mindenütt fel tudták fogni és megakadályozták minden áttörést. Az átmenetileg bezárt német részkötőkeket minden esetben kiverekedték a saját vonalaikba való visszatérést, úgyhogy minden fegyverüket és harci eszközüket magukkal vitték, a Szovjetnek pedig véres veszteségeket okoztak. Zsitomirtól délkeletre a Szovjet megkísérelt lerohanni egy német reteszállást, ánde támadása a német ütegek pontos elhárításában összeomlott. A várostól keletre és északkeletre a német védők a szovjet hadosztályokat, súlyos csapásokat osztogatva, visszavetették. Bár az időjárás kedvezőtlen volt, a német repülőgépek tevékenyen beavatkoztak a gépkocsit mentén folyó földi harcokba, hézag-nélküli támadásaikkal szétszórta a szovjet páncélosgyűlékezeteket és tüzfegyverekkel merész mélyrepülésben nagy veszteségeket okoztak a szovjet lövészkötőkeknél. Zsitomir környékén a hadsereg és a légi fegyvernem egységei együttvéve 38 szovjet páncélos semmisített meg.

Két irányból folyik az Új-Britannia elleni támadás

WASHINGTON, december 29. (Bud.Tud.) Amerikai csapatoknak a Cap Gloucesteren való partraszállásával kapcsolatban jelentik Mac Arthur főhadiszállásáról, hogy a japánok jelentékeny légerővel igyekeztek megakadályozni a partraszállást. E kísérlet során az amerikai jelentés szerint, jelentős veszteségeket szenvedtek.

Az Új-Britannia elleni támadás most két irányból folyik. Az Arawe félsziget felől a sziget déli partjára, ahol az amerikai csapatok már erős támaszpontot létesítettek, továbbá a sziget szélső nyugati részéről, ahol az amerikaiak Cap Gloucester térségében szálltak partra és előnyomultak a foktól délre fekvő japán repülőtérrig. Egy további partraszállási hadművelet során az amerikai csapatok Long Izlandon szálltak partra és megszállták a Vitiaz tengersizorban fekvő szigeteket. Ez a tengersizor választja el Új-Britanniát Új-Guineától. Mind a két hadműveletet szárazföldi csapatok, flottaegységek és repülőgépek támogatásával hajtották végre. A hadműveletekkel kapcsolatban külön közleményt adtak ki, amely szerint az amerikai csapatok most hatalmasra kerítették Új-Britannia nyugati és déli partjait, lehetővé téve a további felvezetőjében utánpótlási vonalak fokozott ellenőrzését. Az új amerikai támaszpontok továbbá lehetővé teszik, hogy az amerikai repülőgépek támadást intézzenek Kaviang és az Admiralitas szigetek ellen.

Péter király visszatér Jugoszláviába?

ZÜRICH, december 29. (MTI.) Mint Kairóból jelentik, beavatott kairói jugoszláv körökben kijelentik, hogy Péter király belátható időn belül visszatérhetne Jugoszláviába, hogy személyesen megkísérelje az egymással szembenálló két fél közötti meg egyezés létrehozását. A király — mint kijelentik — e cél elérése érdekében hajlandó vállalni azt a veszélyt, amellyel ez az út járna. Mihajlovicsnak és Titónak szüksége van egymásra, noha oly heves ellenséges viszonyban vannak, a szövetségeseiknek pedig szükségük mind a kettőjükre. Titónak a királlyal való meg egyezése mindenekelőtt azért fontos, hogy párthíveket biztosítson magának a szerb lakosságnak olyan rétegéből, amely eddig a királyi család mellett állt és nem volt hajlandó a „népszabadító hadsereg”-hez csatlakozni. Feltűnő a száműzött kormány rendelkezésére álló tájékoztató iroda újabb nyilatkozata, amelyben a partizánok legutóbbi sikereit Mihajlovics számára igénylik. Mindezzel szemben a balkáni német akciók egyre erőteljesebbé válnak és a guerilla-csapatokra fokoza-

tos megsemmisülés vár. Szerbiába nagy bolgár erők nyomultak be és megkísérlik, hogy elsősorban a fontos összekötő utakat tisztítsák meg a guerilla-csapatoktól. Mihajlovics főerői Hercegovinában vannak. Más egységei Kladnovnál harcolnak a német erőstések ellen.

Benes hazaindult Moszkvából

ZÜRICH, december 29. (MTI.) Mint Londonból jelentik, londoni cseh körökben úgy tudják, hogy Benes Moszkvából Londonba való visszautazása közben néhány napra Algirban megszakítja útját, hogy ott De Gaulleval és a francia felszabadítási bizottság más vezető tagjaival megbeszélést folytasson. Hazatérőben Benes valószínűleg Teheránban és Kairóban is megszakítja útját.

A háborús viszonyok folytán választékom csökkent ugyan, de szolgáltatásom nem! Újévi szükségletét fedezze HERCZEG JÓZSEF csemegé, konzerv, cukorka és italkülönlegességek szaküzletében, Kolozsvár, Deák Ferenc-utca 6. szám.

Továbbfolyik a balkáni partizánok kiirtása

BERLIN, december 29. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A keletboszniai kommunista bandák szétverése tetszerően folytatódik. Eddig beérkezett jelentések szerint az ellenség három súlyos harcnapon 589 halottat és 442 foglyot veszített. Keletboszniában a két karácsonyi ünnepnap alatt szintén súlyos veszteségeket szenvedett, 333 halottat és 295 foglyot hagyott hátra. Sok banda átmenekült a német csapatokhoz. Középalbániában is befejezték egy tisztogató hadműveletet. Ennek során a kommunisták 33 halottat és 334 foglyot veszítettek. Ezek nagyrésze Badoglio-féle olasz, északhorvátországban a kommunisták 45 halottal fizettek támadásukért. Északmontenegróban egy kisebb városkáért folyt harcban halottakban és sebesültekben 50 embert veszítettek a partizánok, anélkül, hogy a városkát sikerült volna kézrekeríteniük.

30.000 lengyel és balti gyermek pusztult el a Szovjetben

GENF, december 29. (MTI.) A Német Távirati Iroda közli: Mint Londonból jelentik, a Szovjetunió belsejébe elhurcolt lengyelek sorsáról panaszkodik a Manchester Guardian-hoz intézett levelében Dangerfield Ewald. Kijelenti a levélben, hogy rá akarja rányitani a brit közvélemény figyelmét egy nagy, jóformán ismeretlen tragédiára. „A háború nagy tragédiáján belül”. Másfélmillió lengyel és balti ember sorsáról van szó, akiket a Szovjet elhurcolt. Ezeket az embereket marhaszállító kocsikban százezer számra vitték az ázsiai és sarkvidéki Oroszországba. Sok utközben meghalt közülük, akik pedig kibírták a nélkülözéseket, vagy fogházba jutottak, vagy úgynevezett munkatáborokba, vagy pedig kazakisztán kollektív gazdaságokba kényszermunka végzésére. Ismét másokat a Szovjet a karagandai és a kolimai bányatelepekre küldött, vagy téglavetőkre és fűrésztelepekre. Betegség, koplalás és bántalmazás következtében ezek pusztultak el és — mint Dangerfield Kemeli — főleg öregek és gyermekek. Az elhurcoltak között minden lengyel népréteg képviselői megtalálhatók: földművesek, munkások, tanárok, orvosok és ügyvédek, valamennyien családjukkal együtt. Zsúfolt barakkokban, sőt sertésólakban kell lakniuk. Semmi gondozásban nincs részük. Aki nem tud dolgozni, az nem kap sem bért, sem élelmet, úgyhogy sokszor a gyermekek tartják munkájuk árán élelmet a szülőket. A gyermekek között a halálozások száma igen nagy. Az odahurcolt gyermekek 20—30 százaléka meghalt. Eddig mintegy 30.000 gyermek vesztette életét.

A Manchester Guardian a hozzáintézt levélhez fűzött megjegyzésekben ezeknek az elhurcolt embereknek a sorsát reménytelennek mondja.

ELLENZÉK politikai napilap.
Felolós szerkesztő:
ZATHURECZKY GYULA
Felolós kiadó:
VITA SANDOR

SZILVESZTERI MŰVÉSZEST

a Mátyás Király Diákházban
Nagykovácsy Ilona és Polgár Tibor közreműködésével.

Jegyelővétel az ibusznál

A Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet Rt. nyomása. Felolós vezető MAJOR JÓZSEF.